

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Izhaja vsak dan zvečer izvenredni modelji in prazniki.

Inserati veljajo: petstopenjska petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.
to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.

Upravištvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Protestni shod v areni Narodnega doma.

Snoči se je vršil v areni »Narodnega doma« manifestacijski shod, na katerem so bili priiglašeni kot govorniki državni poslanec mesta Ljubljane in trije deželni poslanci.

Udeležba je bila zelo številna in so bili zastopani na shodu vsi sloji in stanovi mesta Ljubljane, ki čutijo nečuvno krivico, ki jo je prizadel mestu nezastisljivi koruptni klerikalni režim kranjske vlade.

Shodu je predsedoval deželni odbornik

dr. Ivan Tavčar.

Kot prvi je bil priiglašen k besedi državni poslanec

dr. Ravnihar.

Somišljeniki!

Današnja manifestacija ima namen: vsemu zunanemu svetu posvedočiti, da se nahajamo na Kranjskem danes dejanski v ex-lex stanju, da so zakoni za del Kranjskega prebivalstva izgubili svojo veljavo in da se vlada tu le še po načinu, kakor v kaki perzijski satrapiji ali kakor bi bilo za Kranjsko proglašeno izjemno stanje. (Veliko ogorčenje.)

Opozoriti hočemo na ta neznosni položaj centralno vlado dunajske, ki brez dvoma ni poučena, ali pa je naporno poučena o naših razmerah; zakaj, da bi bila poučena pravilno, bi moral že davno biti konec razmeram, nevrednim, da obstojajo v pravni državi. Greši se na geslu: car daleko, a bog visoko. Na Kranjskem je prišlo tako daleč, da je naša vlada le še metla v rokah ene stranke, ki hoče s to metlo s tal pomesti drugo, ji ne ljubo stranko. Pa ako bi bil tak način vladanja s stališča vlade same in pa ob specifičnem avstrijskem načinu vladanja še nekoliko umljiv in opravičljiv pod zloglasnim sistemom Bienensthovim, ki za nas Slovence ni pomenil samo sistem brezpravnega germaniziranja, ampak tudi sistem brutaliziranja napredne misli, tedaj pa se moramo gospodom na Bleiweisovi česti naravnost čuditi, da še danes vstrajajo pri tem sistemu, ko so se vendar razmere na Dunaju izpremenile korenito, ko je moral sam Bienensthus spustiti v beg pred svojim sistemom, ko je že odjenjal klerikalni velepritisek, ki ga je proizvajal na ministrstvo in s tem posredno na

vse provincijalne vlade, sedaj, ko je celo na blaženem Kranjskem pričel nazadovati klerikalizem. Prilicno sem bil že poudarjal, da z največjim nezaupanjem zremo v novo ministrstvo, ki se v bistvu ni izpremenilo, toda eno je gotovo, in to naj ima naša deželna vlada pred očmi, ako bi tudi vse ostalo pri starem, klerikalne politike novo ministrstvo in nova zbornica ne bosta delala. Zato pa naj bo naš gospod baron vendar že enkrat toliko možat, naj prestane biti samo gerent kranjskega klerikalizma, naj se otrse pogubnega duševnega jeroštva nasprotne nam stranke, ker tako varuštvo ne diči nobene moza, najmanj pa prvega državnega uradnika v deželi, ki mora, ako noče izgubiti zaupanja, imeti pred očmi vsaj eno načelo za umetnost svojega vladanja: biti nepristranski in subtilno objektivni.

Z današnjim shodom, ki se vrši takorekoč tik pred otvoritvijo državnega zbora, hočemo opozoriti tudi to visoko zbornico, naj posveti nekaj pozornosti abnormnim razmeram kranjskim. Ne budimo te pozornosti samo v naših slovanskih zaveznikih, ampak v vseh poslancih, ki so naprednega, pa pravičnega mišljenja. Končno bodi ta naš shod tudi apel na nasprotno nam stranko, četudi morda ne najde pravega odmeva. Ako se postavljajo naše občine pod vladno gretstvo, tedaj pomenja to za dotično občino veliko škodo v gnotnem, še več pa v moralnem oziru. Mnogo gnotne škode že so napravili klerikalci ljubljanski občini. Spominjam le na prodajo sveta ob Dunajski cesti ljubljanski kreditni banki, kar so klerikalci znali prepričati s čisto nagajivim protestom in prav z namenom škodovati Ljubljani; na tisoče in tisoče šteje ta škoda. Ali še večjo materialno škodo napravljajo Ljubljani, ker nočejo, da bi na magistratu sedeči vladni komisar zapustil svoje mesto. Vladni komisar se postavlja na nekam pravilno stališče, ako ne privoli v nobene nove naprave in v nobene druge izdatke, ki niso bili že dovoljeni pod prejšnjim občinskim svetom. Zategadelj trpijo veliko škodo naši obrtniki, ki bi imeli sicer lepe dohodke in zaslužke, in posredno seve čuti to škodo tudi trgovina. Toda največja škoda je v moralnem pogledu. (Pritrjevanje.)

Klerikalci so dali vzvišeno misel občinske avtonomije vlad pod nož, vlad, ki komaj čaka, da si pridobi

zopet nekaj pravice svojega absolutističnega režima. Kaj pa se pravi, žrtvovati nemški vladni občinsko avtonomijo našo prve slovenske občine, tega ni treba razlagati podrobno! Klerikalci so s tem ustvarili nevaren preudic, ki se nanj vlada od sedaj naprej vedno lahko sklicuje. Še je čas, da popravijo to velikansko hibo, enega največjih grehov, kar so jih zagrešili v svoji politiki! Ne vem, če bodo sledili temu pozivu, toda naj jim kličem v momentu krilate besede: Brutalna sila in zloraba slučajne večine moreta dovesti do nekih navideznih triumfov, nikdar pa ne do trajne zmage!

Viharno odobravanje je sledilo govornikovim besedam, na kar je predsednik, g. dr. Tavčar pozval drugega govornika g. deželnega poslanca

Gangla.

Kot deželni poslanec delavskega mesta Idrije, ki ima toliko stikov s prestolnim mestom Ljubljano, se čuti poklicanega, da dokaže tudi on, kot zastopnik izvenljubljanske občine, Ljubljani simpatije na njenem razvoju. Vsi napredni elementi izven Ljubljane so prepričani, da je mogoče gospodarski in kulturni napredek le, če se osamosvoji v kulturnem in gospodarskem oziru prestolnica, Ljubljana. Kakor je telo zdravo le tedaj, če so zdravi vsi deli telesa, tako je tudi pri nas in ravno zaradi tega imamo največji interes na tem, da zavladajo tudi v Ljubljani normalne in zdrave razmere. Kot poslanec mesta Idrije se veselim vsakega napredka bele Ljubljane in moja najiskrenejša želja je, da se otrse Ljubljana svojega najstrupenejšega sovražnika.

Drug vzrok, da imamo interes na razvoju Ljubljane pa so razmere, ki vladajo v Idriji sami. V Idriji imamo pet znamenitosti, in te so c. kr. rudnik, znamenite grablje, razvalina hiše št. 509., Kobalova klet in c. kr. katehet Oswald. (Velikansko razburjenje, ko je padlo to znano in obče zaničevano ime!)

V prejšnjih letih sta dajala rudnik in grablje dosti gradiva in proizročala največjo pozornost, danes pa stojita v ospredju hiša št. 509 in Kobalova klet. Oswaldovo ime pa vznjua po vsem Slovenskem samo sovraštvo in stud.

Enako usodo deli Idrija z Ljubljano, samo velik razloček je v tem,

da je Idrija deležna te časti na podlagi ponarejenih podpisov. Na ta zločin je bil opozorjen tudi deželni predsednik baron Schwarz, podlegel pa je, kakor si drugače predstavljati ne moremo, nakanam nekronanega vojvode kranjskega. (Ogorčeni klici: Zlindra!)

Ljubezen kranjske vlade napram naprednim elementom je znana in je ni treba omejeati in razburjenost je narasla tako, da je treba le koraka, da ne prodre z elementarno silo. — Če pomislimo samo občeznani slučaj hiše št. 509., katero je hotela občina prenoviti samo, da nudi delavnim slojem vsaj za nekaj časa priliko, da pridejo iz svojih večih del vlažnih in nezdravih stanovanj in da se morejo na občinske stroške v svetlih prostorih razvedriti. Klerikalcem pa to ni bilo po volji, ker poznajo davkoplačevalca samo takrat, kadar gre za kak mandat. In vsled klerikalne pritohže stoji sedaj že četrto leto ta razvalina kot neovrgljiva priča klerikalne nasilnosti in klerikalne nestrpnosti.

Če premislimo afero Kobalove kleti, vidimo tudi tu, kako je postopal naš deželni odbor skrajno pristransko in brezsrčno. Sam sem se obrnil takrat še predno je prišlo do tega, da so podrl klet, brzojavno na deželnega odbornika Lampeta, (klici: Fej! Pokveka!) ki je pred par dnevi sam še priporočal strpnost in vzdržnost v nepolitičnih vprašanjih (klici: jezuit, hinavec! in drugi), obrnil sem se primerno na Pegana in na Šukljeta ter sem prosil, da naj prizaneso Kobalu vsaj tako dolgo, dokler mu leži mati na smrtni postelji. Toda Lampe in Pegan, ta odlična kristjana, nista niti odgovorila. Šuklje pa je odpravil stvar v kratkih besedah, čes, da on v tej zadevi ne more storiti ničesar. Priti so morali nato delavci iz Ljubljane, ker v Idriji niti enega delavca niso mogli dobiti, ki bi bil izvršil to nezastisljivo krivično delo. — In to imenujejo naši klerikalci še »voljo ljudstva«! Volja vsega naprednega in pametnega ljudstva v naši deželi je, da naj da dežela vsakemu, kar mu gre po postavah, — drugega ne zahtevamo, od klerikalcev pa ne zahtevamo prav ničesar, ker so prenizko padli, — naše zahteve se obračajo samo do vlade, pod katere patronanco se gode vse te nezastisljive krivice. S klerikalci pa bomo obračunali drugače, obračunali bomo z njimi kakor so obračunali na

Dunaju, ko so jih pomedli po tleh. Našo deželno vlado pa delamo odgovorno za vse te krivice in delamo jo odgovorno tudi za krivice, ki se gode našemu naprednemu učiteljstvu. Nikjer ravno v učiteljskem stanu ne vladajo tako škandalozne razmere, kakor na Kranjskem. Klerikalci so razglasili nad vsem, kar ni klerikalno, političen bojkot in nikdar bi ne mogla ta prepotentna stranka izvajati tega bojkota, če bi ji ne stala na strani naš deželni predsednik in ji bil najvnetejša in najvarnejša opora.

Ne štiti me danes nobena poslanska imuniteta, ne štiti me protekija in nobena korupcija, vendar pa javno naglašam, da pri nas danes ne velja starejša učna doba, ne velja jo absolvirani kurzi in tečaji, ne velja pohvalni dekreti, ne velja poročila krajin in okrajnih šolskih svetov, velja pa edinole, kar sklene neki Jaklič. Njegovi sklepi se brez-pogojno izvrše. (Viharen protest.) Vprašam, kako avtoriteto more uživati šolska oblast, v kateri se godi kaj takega, kako spoštovanje? To bojkotno gibanje pa opazamo v deželnem šolskem svetu posebno pri njegovem predsedniku že nekaj časa, posebno pa je izbruhnilo v zanjih časih. (Skandal!) To bojkotno gibanje so uvedli ti veliki pobožnjaki ne samo proti učiteljem, marveč proti vsem, ki ne trobijo v njih rog, in s tem so dokazali, da niso samo proti bogu, marveč da so

klerikalci največji brezverci.

Naprednim učiteljem očitajo, da ne izvršujejo svojih verskih dolžnosti. Toda le ozmro se nekoliko nazaj na zborovanje učiteljev v Novem mestu, kjer so se oklenili vsi § 1. o verski in nravni vzgoji, samo da so rekli, da je treba iztrebiti iz šole vse fanatike, preestnike in verolomce. (Viharno, dolgotrajno odobravanje.)

Klerikalci pravijo nadalje, da hočemo izdreti iz srca narodu vero. Zelo veliki bojazljivci so in obupali so sami nad močjo vere ter postali tako sami največji brezverci, zakaj gospod je rekel: »Ti si Peter — skala, in na to skalo bom sezidal svojo cerkev in nobene sile je ne bodo premagale!« In zdaj pridejo naenkrat liberalci, in strah jih je, da premagajo to, kar je Kristus vstvaril večnega. Vero imajo ti ljudje na jeziku, pa samo na jeziku in iz vere so napravili politično blago; Kristus pa

kal Tomaž v srečo pa vzdihoval »qh Lucifer, daj mi le eno dobro misel, pa ti darujem tako svečo, da jo bo dvajset vragov komaj neslo.«

»Zaradi tebe sem trpela, zaradi premoženja, ki je tvoje, pa ti je hoče tehanit ugrabiti. Kadar pride, vselej zahteva, da naj dam cerkvi kar je tvoje, moj sin, in vselej mi pripoveduje, da si mrtev. A jaz sem vedela, da si živ in da se vrneš. In četudi mi neče dati odveze za moje strašne grehe in me trpinči z večnim pogubljenjem, premoženja mu nisem dala.«

Tomaž se je spomnil prizora med staro gospo in med tehanom in prvič v življenju ga je obšla blaga skušnjava.

»Še nobene skušnjave se nisem ubranil pa se te tudi ne bom,« si je mislil in prijemši staro gospo za roko jo je popeljal pred altar.

»Moja mati — poslušaj me. Župnik Matevž Štebalar je služabnik Gospodov. Njegovi grehi so mu bili odpušteni, njegove roke so maziljene in oblast mu je dana odpustiti grehe. Očistil si je vest s trdo pokoro in me poslal k tebi. In naročil mi je, da ti izročim njegov blagoslov in ti sporočim, da so ti tvoji grehi vsi odpušteni. S pokoro in z molitvijo je očistil tvojo vest.«

In s slovesno gesto je Tomaž še dostavil.

»Žena, tvoji grehi so ti odpušteni.«

(Dalje prih.)

LISTEK.

Skušnjave Tomaža Krmežljavčka.

Šaljiva povest; spisal L. Sepetavec. (Dalje.)

Zopet je imel Tomaž nemirno noč zaradi stare Kosovke.

»Žena je blazna, popolnoma blazna in tehanit bi njeno blaznost zase izkoristil,« tako je ugibal Tomaž, ko se je premetaval po postelji. Kosovka si domišlja, da je moža zastrupila in da bi si sina vzeli, ali da je pobegnil ali kaj že. Hm, če bi bil jaz postavljen za čuvarja pravice, bi Kosovko spravil pod skrbstvo ali pa celo v blaznico; ker pa imam jaz na svetu samo nalogo, da čuvam sebe in svoje koristi, se v to ne bom nič vtikal. Prav nič. Mar mi je za pravico; saj nisem postal klerikalec, da bi se za pravico pehal.«

Po dolgem in temeljitim razmišljanju je Tomaž ukrenil, da obišče staro Kosovko.

»Župnik Štebalar, ki je prvi med mojimi očeti, je tudi oče tistega sina, ki ga je prismojena Kosovka mrtvega rodila. To je vendar prav dober povod, da Kosovko obiščem. Če je imela mojega očeta rada, bo mojega obiska kolikor toliko vesela, no in

potem bom že videl, kaj se da storiti.«

Ker je prišla služkinja stare Kosovke vsak dan v trg in se oglašala pri tehanu, se je Tomaž odločil, da obišče Kosovko, ko bo sama doma. Tehan se mu sedaj ni bilo bati, ker je imel zaradi napovedane škofove vizitacije čez glavo skrb in dela. Čim je zagledal služkinjo v trgu, je »Tomaž hitel kar je mogel na gradič stare Kosovke.

»Najmanj dve uri imam časa — to je dovolj za danes.«

Tomaž se ni nič začudil, ko je našel vse vhode v grad zaklenjene, saj je slutil, da je tehan svojo sorodnico spravil kot služkinjo v grad, da bi čuvala staro Kosovko in ne pustila nikogar do nje. Splazil se je torej v grad po tajnem vhodu, ki si ga je bil sam napravil in se srečno vtihotapil v stanovanje blazne gospe.

Najprej je prišel v veliko dvorano, ki je očividno služila za obednico. Po občem vtisku je kombiniral, damora poleg obednice biti za kapelo prirejena soba, v kateri je videl altar in podobo župnika Štebalara. Odpri je vrata in zagledal staro Kosovko, ki je klečala pred altarjem in polglasno molila. Zaslišala je njegove korake in se obrnila, kdo da je. Videč tujega človeka je vstala in je šla mirno proti Tomažu ter povsem ravno-dušno vprašala:

»Kaj želite, gospod?«

»Milostiva gospa, ne zamerite, da vas nadlegujem in dovolite...«

Tomaž ni prišel dlje s svojim odgovorom. Čuvši njegov glas, je stara gospa zadržetela, uprla svoje oči vprašujoče na njega in trenotek na to zakrčila:

»Jezus... kaj slišim... njegov glas je to... ta obraz... njegov obraz... njegov obraz... ves tak... kdo ste, prosim vas, kdo ste...?«

»Sin Matevža Štebalara sem, nekdanjega tukajšnjega kaplana...«

»Sin — Matevža — Štebalara —« je zaklicala blazna gospa, pol s strahom pol z radostjo »sin — Matevža — Šte — ba — larja —«

»Da, milostiva,« je hitel Tomaž zatrjevati in je naglo potegnil iz žepa staro fotografijo Štebalarjevo in nekaj previdno izbranih pisem, ki jih je Štebalar pisal rajni Neži Krmežljavki. »Tu je slika mojega očeta. Ko sem se ločil od njega mi je naročil, naj vas obiščem in dal mi je tudi nekaj pisem, ki jih je nekdaj vam pisal, ki pa jih je vaš pokojni mož izročil sodniji...«

Tomaž je lagal z vso njemu prirojeno predrznostjo in nesramnostjo in pripravljen je bil še na smelejše laži, a stara gospa mu jih je prihranila. Hlastno mu je iztrgala fotografijo in pismo iz rok, le površno je pregledala pisma in naenkrat je razprostrla roke in z izrazom neskončne radosti zaklicala:

»Moj sin — moj ljubljani sin.«

Tomaž je bil tako neznanosko presenečen, da nekaj hipov sploh ni mogel nič misliti.

»Saperment, to se je pa čudno obrnilo pa tudi hudo nevarno.« To je bila prva misel, ki je spreletela Tomaža, ko je bil zopet zmožen misliti. Njegov, namen ni bil, izdati se za sina blazne gospe, nego si le kot sin Štebalarjev s pomočjo njegove fotografije in njegovih pisem pridobiti njeno naklonenost in zaupanje ter si »izposoditi« od nje kaj denarja. Zda pa se je vse tako obrnilo, da si Tomaž — prvič v svojem življenju — ni znal nič pomagati in si ni znal svetovati. Mehanično je blazni gospe gladil sive lase, jo stikal k sebi in se pustil od nje poljubovati.

»Prava sreča, da me nič ne izprašuje,« je sam pri sebi govoril Tomaž in je kar obupaval, kako se izmota iz svojega položaja. Kajti začelo se mu je dozdevati, da bo tehan Čefuta tekel kar nad sodnijo, če bi mu stara gospa kaj zaupala. In rekel si je, da Kosovka pač ne bo skrivala, da se je vrnil njen sin, zaradi katerega je imela s Čefuto tako hude boje.

»Ah moj sin — moj ljubi sin — moj edinec — moj Stanko — kje si se toliko časa mudil — zakaj si me pustil samo — ti ne veš, kaj sem trpela — oh, strašno trpela — zaradi tebe.«

»Moja ljuba uboga mati,« je sto-

je poglaval barantače in kramarje iz svojega svetišča in ničesar drugega naši klerikali vredni niso dasiravno stoji operti z eno nogo na Kongresnem trgu, z drugo nogo pa na Bleiweisovi cesti.

Glede učiteljstva pa moram še nekaj omeniti. Tudi Schweitzer je eden izmed družbe Karla Mohra, velikega rokavničarja, kateremu je rekel Franc: »Tvoj brat se imenuje kanalijski mi pa pravimo, da je naš klerikalizem kanalijski!

(Burno odobravanje.)
Kot tretji govornik je nastopil deželni poslanec

dr. Novak.

Velečena gospoda!

Kratke naj bodo tudi moje besede z ozirom na število sogovornikov, pa tudi zategadelj, ker so edinele take na mestu priči globoki zavesti, da so bile naše meščanske in državljanske pravice od klerikalne stranke, ter od njihove protektorice deželne ali pa tudi centralne vlade na krut način žaljene.

Obžalujem v tem trenutku, da širša avstrijska javnost do sedaj še ni znala, kako sredi kulturne Avstrije tako bujno cvete plevel srednjeveškega preganjalnega sistema. To trditev hočem dokazati.

Po državnih osnovnih zakonih zajamčena je vsakemu državljanu svoboda prepričanja in mišljenja. Zaradi političnega mišljenja se rešuje nikomur delati kakršnokoli si budi krivico. V nasprotju s tem zakonom pa so klerikali proglasili po svojih funkcijah politični boj kot somišljenikov narodno napredne stranke. Poskusili so ga izvršiti tudi dejansko. (Klici: »Fej!«)

Somišljeniku narodno-napredne stranke se je od enega gosp. deželnega odbornika na malo umesten način očitalo, da ni pristal klerikalne stranke. Dotični gosp. deželni odbornik morda misli, da moramo, ko se obrnemo na njega uradno, seboj prinesiti spovedni listek od kakega čednega ali nečednega patra, ter potrdilo domišljavega kaplana, da smo volili za klerikalno stranko — ako hočemo uspešno intervenirati za svoje zadeve.

Tega pa gg. klerikalni deželni odborniki nikdar ne bodo doživeli, da bi se jim na tak način pristajalo narodno napredne stranke metali pod noge. Mi svoje pravice zahtevamo, in znani si jih bomo izposlovati tudi preko klerikalnih voditeljev.

C. kr. deželna vlada pa mirno posluša take izbruhe političnega terorizma in kršenja državnih osnovnih zakonov. (Klici: »Fej!«)

Pridememu obrtniku na deželi, ki je sicer v istini, predno je zadobil pravomočno stavbeno dovoljenje, sezidal si klet, so to stavbo kratkoma podrli. Res je sicer, da je imel deželni odbor pravico pustiti to stavbo podreti, a resnica je pa ta, tudi, da je imel deželni odbor pravico pustiti to stavbo stati, dokler ni zadeva končno rešena. Deželni odbor pa se je poslužil prve pravice, pri čemur pristavim, da je dotični obrtnik vrli pristal narodno napredne stranke. Tako delajo klerikali s posamezniki.

Kaj jim je sicer mar avtonomija občin, o tem lahko pričajo imena Ljubljana, Šiška, Idrija itd. Vrhovne oblasti priznajo klerikalni je tedaj, ako so le-teh odločbe njim po godu. Ko se je vršila v deželnem zboru debata o verifikaciji volitev kamniškega okraja, takrat so klerikali rekli, da jim razsoda upravnega sodišča ni nič mari. To so naravnost anarhistični nazori. (Ogorčenje.)

Če še pripominam, da je nek odlični voditelj klerikalne stranke na nekem shodu izjavil, da je treba iti nad liberalce z ojstrino v roki, kakor so šli Izraelci nad Filistejce, tedaj gospoda, se lahko začudeno vprašamo, kje pa je c. kr. deželna vlada, da dopušča v pravni državi take nezaslišane razmere. Seveda navzlic vsemu temu narodno napredno stranko klerikalni iz slovenskega ozemlja nikdar ne bodo izrinili.

Naša naloga je, poleg organizacije, ki je že sama na sebi deloma podana v skupnosti ideje, skrbeti za gospodarski razvoj posameznikov. Mi moramo skrbeti in gledati, da imamo kolikor mogoče krepkih gospodarskih eksistence, kajti narod beračev ne more imeti zadostnega ugleda.

Napačno in škodljivo celokupnemu slovenstvu je tedaj hujškanje klerikalcev proti trgovcem in obrtnikom, ki si skušajo svoj položaj izboljšati. S prošlulimi konsumi so hoteli svojčas uničiti trgovca, ker je napred in ker si je pridobil morebiti malo premoženje. Dosegli niso s tem nobenega uspeha. S tendencioznimi objavami po listih o zadnjih dveh gospodarskih nesrečah skušali so storiti vse, da vzamejo kredit našemu trgovskemu podjetništvu. Mesto, da bi hladili ti Kristusovi namestniki te hude rane, ki so se posameznikom prizadejale, bobnačo neprestano po svojih listih o »Glavni posojilnici« in o »Agro-Merkurju« ter namigavajo in govorijo o kreditu, ki ga da-

nes po njihovem mnenju naš trgovec in obrtnik nima več.

Sveta dolžnost njih bi bila, skušati ublažiti te nezgode posameznikov, ne pa neprestano razburjati s takimi pisanji domačo in tujo javnost.

Proti takemu postopanju klerikalcev moramo čimnajodločneje protestirati. Sicer pa tudi na ta način klerikali naprednih gospodarskih eksistence ne bodo uničili in spravili iz dežele. Preveč ugleden je naš trgovec in obrtnik, kakor pa, da bi mogli klerikali s svojim strupenim jezikom trajno mu škodovati. Kaj so nam prizadejali škode na političnem polju, o tem gospoda, smo si na jasnem. Na slabšem smo danes na primer v narodnem pogledu pri sodiščih, nego smo bili pred 10 leti. Za skledo leče prodajo klerikale vse, kar je nam na narodnem polju svetega. Vlada jih dobro pozna. Milostno nam pripusti kakega slovenskega škofa, zato nas pa tem huje mesari na vseh drugih poljih. Ker je klerikalcem že ustrezno s kakim škofom, imajo poleg tega lahko Kočevrji v deželi državnega poslanca, Nemci v Ljubljani svojo nemško gimnazijo itd., koroški bratje pa se lahko od Nemcev in vlade pritiskajo k tlom. Vse višje državne funkcije v deželi naj imajo Nemci, za nar je že dosti — škof! (Klici: »Fej!«)

S takim brezdomovinskim klerikalnim naziranjem in početjem se ne bomo strinjali nikdar; proti tekemu početju velja edinele boj!

Nato je govoril burno pozdravljen deželni poslanec

dr. Triller,

ki je poudarjal, da ne zboruje shod v znamenju politike, marveč da hoče na slovesen način protestirati proti kršenju najvišjih kulturnih in humanitarnih zahtev mesta Ljubljane.

Boj kot, ki ga proglašajo klerikali, ni naperjen samo proti napredni misli, naperjen je tudi proti vsaki kulturi in proti humanitarnosti. Ta boj kot je ob enem negacija najelementarnejših načel krščanstva.

V nekem oziru se strinjamo popolnoma z izvajanjem današnjega »Slovenca«.

Vsaka stranka ima dolžnost, da skrbi v prvi vrsti za svoje pristaše. To načelo bo morala tudi napredna večina v občinskem svetu izvajati in to načelo je bilo v veljavi tudi kolikor toliko od nekdanj v vseh korporacijah. Vendar pa narodno napredna stranka ni storila in ne bo storila nikdar krivice v slučajih, kjer gre za kulturne in humanitarne zadeve, med tem, ko se klerikali ravno s takimi krivicami ponašajo. Znana je zborovalcem afera bolne učiteljice in bolnega otroka (Klici: »Letos že drugi slučaj!«), zato ne bom stvari razkladal na široko, da so pokazali klerikalni ravno pri učiteljskem stanu, da imajo okannelo srce in da so pozabili, da so tudi učitelji ljudje.

Albanski Malisori so pravi baroni svobode in enakopravnosti proti naprednemu učiteljstvu in proti vsem naprednim elementom v Kranjski deželi.

Klerikali so proglasili politični bojkot zlasti nad napredno Ljubljano in to samo, ker jo hočejo izstradati, ker ne mara biti klerikalna. Pri tem pa so klerikali prezrli, da ni mogoče deliti gospodarskih in kulturnih dobrot po mišljenju in da trpe tudi klerikalni pristaši, če trpi Ljubljana. Če se bo Ljubljana slabše godilo in sicer onim Ljubljancem, ki ne marajo ukloniti tilnika v klerikalni jarem, se bo godilo najmanj ravno tako slabše onim, ki so se zapisali klerikalizmu. Toda to jim ni nič mar. Oni so taki kot oni oblegat v hugenotski vojski, ki se je izrazil, ko so oblegali neko trdnjavo in mu sporočili, da so v trdnjavi tudi verni ljudje. Nameraval je namreč pokončiti vse prebivalstvo in ko se mu rekli, da bo pokončil tudi vernike, se je izrazil: »Kaj za to — pokončamo vse, gospod bo že našel svoje in jih popeljal v raj!« (Veselosť!) Taki so tudi naši klerikali, ki proglašajo politični bojkot in katerim slede njih pristaši kakor slepci. Ne vem, ali se tolažijo s tem, da jih bo že našel gospod, če bodo pokončani.

Pa še drugo slabo stran ima ta politični bojkot. Kranjska dežela je po večini v državnem in deželnem zboru zastopana po klerikalnih poslancih in ti poslanci ne smejo biti na uslugo nobenemu, ki ima najmanjšo neklerikalno pego na sebi. To je največja nemoralnost. Poslanec, ki se da zlorabiti v take namene, preneha biti v tem trenutku mož in človek, poslanec ne sme nikdar pozabiti, da je zastopnik celega ljudstva. Klerikalni poslanci pa tega ne smejo priznati, še manj pa storiti. Če vidi klerikalni poslanec žejnega, ga ne sme napojiti, če je liberalce, če vidi lačnega, mu ne sme dati hrane, če je liberalce, če vidi koga, da je po krivici preganjan ali obojen, ga mora vprašati, ali ni morda liberalce, če vidi človeka, ki se potaplja, ga mora vprašati predno mu pomoli roko ali

vrže rešilno vrv, kakega mišljenja je. To so posledice političnega bojkota in kaj takega je smoten edinele do jedra gulle klerikalna stranka, ki se posamehuje krščanstvu in svojemu bogu, ki je iskrlavel na križu za svoje sovražnike.

Ne opiram se na nikako poslansko imuniteto, klub temu pa izrekam svoje najgloblje zaničevanje vsakemu klerikalnemu poslancu, ki izvaja ta povelja svojega vrhovnega poglavarja Šusteršiča. Ne želim mu, da bi se mu maščevalo na njegovih potomcih po sv. pismu, kar je storil on, vendar pa sem uverjen, da ga bodo v bodočnosti preklinjali ne le liberalci, marveč tudi njegovi sedanji pristaši. (Klici: »Ga že sedaj!«)

Dovoljeno mi bodi k sklepu še nekaj reminiscenc. — V Rimu na trgu campo di fiori so postavili spomenik Giordanu Brunu, ko se je vnmel in umrl na grmadi, za čistost vere in za izveličanje v srečo, postavili so mu spomenik 300 let po njegovi smrti in napisali na spomeniku besede: »Giordanu Brunu tisto stoletje, katero je slutil.« Napredna ideja se bori tudi za ideale in prišli bodo tudi časi, ko bo prodrla ta ideja v vse sloje, klerikalcem pa se bo skrhalo njih orožje.

Danes se oglašajo politični bojkot, kadar pa se jim skrha ta ostrina, bodo brez orožja, potem bo nastopila doba, v kateri bo zmagovala kultura. Tudi Ljubljana in naprednjaki smo danes podobni onemu vnetemu Giordanu Brunu, sedaj smo v onem času, ko je sila in krivica najhujša, vendar pa ne obupavamo in vidimo pred seboj že zarjo boljše bodočnosti. Zmagali bomo, če bomo verovali v to boljše bodočnost!

Dolgotrajno ploskanje je sledilo govornikovim besedam, nakar se je zahvalil viharo aklamiran

dr. Tavčar

govornikom ter izpregovoril še par sklepnih besed.

Sestali smo se, da branimo pravice našega prestolnega mesta Ljubljane in da naglašamo vedno in vedno iznova, da se hočemo boriti proti oropanju Ljubljane, njene avtonomije. Ne zastopam pri tem nobene osebe in moje mnenje je, da pri tem tudi ne gre za to, kakšna oseba pride v Ljubljani na župansko mesto. Mi ne zahtevamo nobenih drugih interesov, kakor interese pravice, in bomo, če treba, sto in stokrat naglašali, da trpi pod takim postopanjem ugled postav. V zadnjem stoletju se ni zgodila še nobena taka krivica in kršila vlada zakona tako, kot je to storila sedaj z Ljubljano. Zakon zahteva izrecno, če je mestni zbor razpuščen, da morajo biti v 4 tednih nove volitve in da se mora čim prej povrniti mestu avtonomija. In kaj vidimo v Ljubljani?! Prava karikatura je to na vlado in zakon je kršen tako, da ni mogoča večja kršitev. Deset mesecev že nima Ljubljana avtonomije in v ni sledu, kdaj bo mogoč občinski svet zborovati. Mi pa bomo nastopali proti taki žalitvi zakona in kričali o teh nezaslišanih nasilstvih, dokler bo kaj glasn v nas. S tem da zastopamo pravico in zakone, zastopamo interese države in človeštva. (Burno pritjevanje.) Nato je prečital predsednik resolucijo.

Dne 12. julija 1911 na shodu zbrano ljubljansko meščanstvo naj-slovesnejše ugovarja, da se je na zahtevo klerikalne stranke, ki hoče Ljubljano oropati njene avtonomije, prisodila odločilna moč neki še ne vložen pritožbi ter tako podaljšala dobo vladnega komisarja na ljubljanskem magistratu in sicer vse to proti jasnemu predpisu zakona. Od državnoborskega poslanca ljubljanskega pa pričakujemo, da bo takoj po prihodu na Dunaj storil vse primerne korake, da se ponesreči klerikalni stranki hudobni in neumni atentat na avtonomijo ljubljanskega mesta.

Resolucija je bila z viharim pritjevanjem soglasno sprejeta, nakar je oddal dr. Tavčar resolucijo državnemu poslancu dr. Ravniharju, da jo predloži na pristojnem mestu ter apeliral na zborovalce, da se mirno razidejo. Resna je naša stvar, dostojen in resen je naš protest, čamešiti moramo s tem, da se mirno in dostojno razidemo, one, ki mislijo, da nas lahko izzevoje do nepotrebnih in nezdarih demonstracij.

Samo mimogrede hodi omenjeno, da je bila škofija zastražena od mestne policije in orožništva in da je bil pripravljen na pošti oddelek orožništva.

Jugoslovani v parlamentu.

Dunaj, 12. julija.

Ministrski predsednik je povabil poslance dr. Rybářa, dr. Laginjo in dr. Ivčevića na političen pogovor. Omenjeni jugoslovanski politiki so se danes sestali v parlamentu k razgovoru, po katerem so se podali k baronu Gautschu. Konferenca je trajala nad eno uro. O poteku velevažnega političnega pogovora je bil izdan naslednji komuniké:

»Danes popoldne se je vršila nad eno uro trajajoča konferenca ministrskega predsednika s poslanci dr. Ivčevićem, dr. Laginjo in dr. Rybářem. Ministrski predsednik je pojasnil poslancem nalogo in namen vlade glede delavnega programa za leto, kakor tudi za jesensko sešnjo, poudarjajoč, da je intenzivno delovanje parlamenta potrebno, ako se naj zadosti potrebam države in prebivalstva. Poslanci so vzeli izjavo ministrskega predsednika na znanje ter pripomnili, da se bodo tozadevno posvetovali s svojimi ožjimi somišljeniki. Poudarjali so pri tem, da so napram kabinetnemu šefu brez pred-sodkov in da računajo z ozirom na dejstvo, da bo ministrski predsednik, ki je v zadnjem času pokazal mnogo zanimanja za interese južnih dežel, tudi v bodočnosti ohranil isto zanimanje. Pri tej priliki so se poslanci tudi dotaknili nekaterih najvažnejših političnih in gospodarskih vprašanj Dalmacije in Primorja, nakar je ministrski predsednik zagotovil, da polaga tudi v bodočnosti veliko važnost na to, da se od strani južnih zastopnikov glede vseh vprašanj principielnega pomena informira.«

Po konferenci z ministrskim predsednikom sem imel priliko govoriti s političnimi voditelji južnih Slovanov, izmed katerih mi je eden predložil vtisk razgovora sledeče:

Brezdomno so napravila izvajanja ministrskega predsednika, ki se je več kakor v enournem razgovoru prav živahno dotikal najvažnejših političnih in gospodarskih vprašanj, na nas ugoden vtisk. Zdelo se nam je, da ima baron Gautsch namen posvečati vso pazljivost tudi našim južnim deželam, katerih važnost za celo monarhijo ter za politični in gospodarski ustroj države je izrecno priznaval. O razmerju južnih Slovanov do vlade ni zahteval baron Gautsch od nas nikakega pojasnila in izjave in je naravno, da mu nismo mogli mi sami o očigled dejstvu, da naša parlamentarna organizacija še ni do danes gotova, podati nikake obvezne izjave. Ministrski predsednik je napram nam izrecno in jako živahno poudarjal, da je vedno stremel ostati nad strankami in je tudi odločen v bodočnosti se tega principa strogo držati.

Pri teh konferencah smo imeli tudi priliko spoznati, da je ministrski predsednik baron Gautsch o nekaterih naših najvažnejših kulturnih in gospodarskih vprašanjih dobro informiran, da kaže za nje zanimanje in da zamore čas njegovega ministristva, ako se politični položaj ugodno reši, pomenjati za nas jako važno dobo.

Predstojeci komunike in pa osebni vtisk, ki mi ga je tolmačil ugledni jugoslovanski politik, kažejo dovolj, da so jugoslovanski politični voditelji na podlagi informacij, ki jih jim je podal ministrski predsednik prepričani, da je smatrati sedanji položaj za Jugoslavana kot ugoden.

Nejasnost situacije sicer sili k opreznosti, toda sili tudi k energičnim korakom. Baron Gautsch danes svojega položaja še ne more pregledati, nobena stranka mu ni obljubila sodelovanja pri reševanju velikih stvarnih nalog, ki so zaenot eminentno političnega značaja, kakor so to bančna predloga ter vojaško reformni zakon. Vsi politiki, katerim je baron Gautsch dosedaj razvil svoj delovni program, so morali poudarjati velike težkoče, ki bi bile spojene s poskusom ga v letošnji sešiji izvesti. Baron Gautsch je, kakor se v parlamentarnih krogih zatrjuje, te težkoče tudi že uvidel ter se bo varoval nekaj, kar rado in prostovoljno ne gre, izsiliti sedaj, ko je opreznost njegova najvišja dolžnost. V tem ga tudi ne omaje hujšajoči uvodnik današnje »Neue Fr. Pr.«, ki zahteva od ministrskega predsednika, da brezobzirno vrže v novo zbornico vojaško reformo, češ, katera stranka se bo upala ji nasprotovati...

Baron Gautsch je previden. Opreznost se giba med strankami, ogiba se vsaki možnosti, da bi tukaj ali tam mogel vzbuditi nasprotstva in odpor. Za enkrat ne zahteva nič, predlaga le svoje načrte, poudarja, kolike važnosti za državo in narode bi bil dobro in gladko poslujoči parlament v vsakem oziru, pušča strankam čas, da premišljajo in razmišljajo o potrebi revizije svojih nazorov glede njihovega stališča napram parlamentarnim nalogam in vladi sami. Proti njemu ne govori malo, za njega marsikaj. S 34. letom je Gautsch že upravljal ministrske posle, danes je nad 60 let star. Za seboj ima dolgo parlamentarno prakso in množico dela, ki mu je tudi pri nas Jugoslavanom pridobilo precej simpatij. Da le omenim eno stvar: sedanji ministrski predsednik je vedno odkrito priznaval vsaj najvažnejše kulturne težnje južnih Slovanov in da se je obtož celjake slovenske gimnazije navzlic dejstvu, da so bile tozadevne postojanke črtane iz proračuna, omočil, je njegova zaslug. Danes hoče

ministrski predsednik, da stranke priznajo, da nima predsodkov in da ima najboljše namene.

To priznanje so mu mogli jugoslovanski politiki dati popolnoma mirno. Toda volja kabinetnega šefa ni vsekdar tudi čin njegov. Čini so odvisni od razmerja, ki ga stranke uravnajo med seboj in upravo, od parlamentarnega vpliva, ter od taktičnih zmognosti, ki jih vedo razvijati.

Brezpredsodnost — da rabimo ta izraz — in zanimanje ministrskega predsednika nam ne pomaga. Treba bo do tistega časa, ko naj se njegova dobra volja uveljavi, ustvariti tudi od naše strani potrebne predpogoje. S tem, da so stvarna vprašanja odložena do jeseni, je dano dovolj časa in prilike k razmišljanju in sklepanju.

Ako ostane politični položaj v dosedanjem ravnotežju ter se tehtnica ne nagne zopet popolnoma na nemško stran nam na vprašanje ali hočemo sodelovati pri razrešenju velevažnih državnih nalog ali ne, ne bo težko odgovorjati, akoravno je o tem debata v najširšem smislu besede priprstna in jo je želeli.

Predpogoj pa je, da v tem času pade pri nas tudi definitivna odločitev o organizacijskem vprašanju. Jugoslovanska delegacija dosedaj skoraj nikdar ni vedela izrabiti svoje eminentne politične važnosti, katero pravilno poudarja slovenski politik v večerj priobčenem razgovoru in katero je omenil danes tudi ministrski predsednik. Raztrgala se je na frakcije in klube, ki so le prevečkrat paralizirali drug drugega mesto, da bi vsaj paralelno delovali. Tukaj treba korenite remedure. Tudi v jugoslovanski politiki so zadeve, ki morajo biti skupne, v katerih vsako nasprotovanje povzroča narodno škodo. Poslanci, ki izprevidijo, da je temu tako, pa morajo imeti tudi toliko poštenosti in odločnosti, da se izjavijo v važnih vsenarodnih zadevah za skupnost in da to skupnost tudi lojalno podpirajo in vzdržijo. Naziranje v jugoslovanskih političnih krogih je ideji skupnega jugoslovanskega kluba ugodno, to se mora konstatirati. Tam, kjer bi moralo delovanje naših jugoslovanskih parlamentarnih organizacij itak iti paralelno, tam naj se najde možnost skupnega, enotnega nastopa. Kar je manj, bi bilo nezadostno, kjer pa bi se ta meja skušila prekoračiti, tam je nepotrebno in zato škodljivo.

Vesti o novo ustanovljeni Zvezi južnih Slovanov, do danes niso še resnične. Sele v nedeljo bo na Dunaju zbranih toliko naših poslancev, da se bo moglo o zadevi govoriti. Naj pa se zasluče to vprašanje tako ali tako, naj se mesto dveh klubov ustvari, kakor je svoj čas že namigaval »Slav.Tagblatt« trije, klerikalni, dalmatinski, in slovensko - hrvaški, na vsak način bodo naši poslanci morali dati na vprašanje po skupni organizaciji odločen odgovor.

Ne dvomimo, da se bo cela jugoslovanska delegacija zavedla daleko-sežnosti svojih tozadevnih ukrepov. Ako hočemo Enotni Jugoslovanski klub, tedaj mora obsegti vse jugoslovanske strankarske organizacije, da nam uspešno izvojuje in obvaruje pristopne politične pozicije. Skupnosti pa, ki bi obsegala le del naše delegacije, jugoslovanska javnost ne bo priznavala. In nje uspešnost bi bila nad vse dvomljiva.

Slovenci v Gradcu.

(Dopis iz Gradca.)

Zadnjo soboto je obhajala tukajšnja akademijena podružnica družbe sv. Cirila in Metoda svojo 25letnico. Mnogo dnevnega užitka obljubljajoč program slavnostnega večera je privabil dokaj občinstva, ki je — seveda po stari slovenski navadi — precej zakasnelo, napolnilo s cvetjem in zelenjem okusno okrašen velik dvorano in stranske prostore restavracije »Zum grünen Anger«. Žalibog, smo zopet pogrešali marsikoga izmed mlajših in starejših gospodov, ki sicer radi govorijo o svojem naprednem slovenskem mišljenju, ki pa imajo navado, iz komodnosti ali narodne mlačnosti izostajati pri takšnih prireditvah. Da, videli smo iti celo odlične slovenske gospode hladno mimo blagajne v druge restavracijske prostore, ne da bi »mal položili dar domu na oltar«. Sploh moramo na tem mestu naglašati, da se niti tretjina boljših naprednih graških slovenskih slojev ne briga za enake prireditve, in naj si pribajajo že od tega ali onega društva; ker so pa to večinoma imovitejši ljudje, lahko boli tako ravnanje revnejše, na katerih ramah razmeroma leži večina narodnega dela in ki se na tak način le odvrčajo od narodne požrtvovalnosti, katere nam je še bolj kot v domovini treba v tujini. Upamo, da je bilo to karajoče, a resno besedo je treba izreči prvo in zadnjikrat!

Kar se tiče sporeda, lahko brez vsakega hvalisanja trdimo, da je zadovoljil večer vse občinstvo in celo nadkrilil vsako pričakovanje. Predsednik gosp. med. O. je v znesenih besedah pozdravil navzoče, naglašal eminentno važno kulturno nalogo, ki si jo je zadala družba sv. Cirila in Metoda, in orisal, v koliko jo je pri tem podpirala graška akademična podružnica, ki je ena izmed najstarejših. Pod spretnim vodstvom g. inr. Bučarja sta pokazala mešani in moški zbor, kaj vse se lahko doseže z dobro voljo. Nad vse je ugajala P. Križkovskega kompozicija »Utopljenka«. Pesem se je pela tako precizno in eksaktno, da zbor lahko nastopi z njo povsod. Muzikalično izvežban del občinstva je vedel to tudi ceniti ter je dirigentu iz zboru zares iz pravega navdušenja živahno ploskal. — Iz juga nam je prihitel na pomoč naš slavček g. Ašič in tudi njemu gre zasluga, da je ostal koncert na višini one dovršenosti, ki jo uživamo v Gradcu le redkokdaj.

Kot solist je nastopil g. Jerman; štiri leta je razveseljeval graško občinstvo s svojim prijetnim glasom. Ta večer se je poslavjal z Vilharjevimi skladbami »Slovo«, »Oj vi maglice« in »Sreca«. Občinstvo je burno aplaudiralo svojemu ljubljencu, graška napredna slovenska društva pa so mu darovala krasen lavorjev venec. Gosp. Jerman, učenec koncertnega mojstra g. Hubada, ima s svojim mogočnim baritonom še lepo bodočnost, le v kretinjanu in izgovarjanju mu je treba še šole, a tudi to se da sčasoma doseči. Graškim Slovincem ostane v trajnem spominu.

Gosp. Kučere fino in precizno igranje na gosli je občinstvo očaralo. Pozna se mu, da se je šolal pri mojstrih, in vse mu je bilo hvaležno za izredni užitek, ki ga je nudila njegova godba. Spremljala je njega in g. Jermana na glasovirju gdna. Holzbauer, izvrstna pianistinja, ki je zadostila svoji nalogi v polni meri.

Pohvaliti moramo tudi tamburaški zbor »Hrvatske«, ki je pokazal, kako naj se igra na tamburico, da po temeljitem in sistematičnem šolanju tudi ona lahko zavzame mesto pri koncertu.

Po koncertu se je razvila živahna prosta zabava. Družestne gospice so prodajale cvetile in narodno blago, kar je neso družbi lep dobiček. Mladi pari so se vrtili ob čarobnih zvokih valčkovih melodij. Kot izvrstnega aranžerja »Besede« se je pokazal g. inženir M., ki je nudi s svojim češkim plesom dosti zabave plesalcem in gledalcem. Kogar po muza Terpsihore ni mikala, se je podal v hladne stranske prostore, kjer se pri čašici rujnega vinca, med veselimi popevki in resnimi govoricami ni zabaval nič slabše nego v kraljestvu Terpsihore. Že se je daniilo, ko so se gostje razhajali, vse zadovoljno, staro in mlado. Upamo, da se v kratkem zopet snidemo in da nas tedaj s svojim posetom počaste tudi oni, katere smo tokrat pogrešali. Zato pa proč vsake predsojke in malo več poživtvalnosti v prid slovenski stvari v Gradcu! — k.

Politična kronika.

V parlamentarnih krogih dvomijo, če bo mogoče v poletnem zasedanju razven nujnih predlogov rešiti še kaka druga važnejša vprašanja. Na prvo branje brambne predloge se sploh več ne misli, bančno vprašanje se pa vsled odpora Čehov tudi ne bo moglo rešiti. Če odpadeta te dve točki delovnega programa, tedaj bo poletno zasedanje koncem julija lahko končano. — Praško časopisje meni, da se bodo važne naloge državne zbornice rešile šele v jesenskem zasedanju, ker se češki deželni zbor zaradi zasedanja delegacij skoraj gotovo ne bo mogel sklicati in ker Čehi vsled morebitnih delnih rezultatov pravnih pogajanj ne bodo izprijemili svojega stališča. Ker Nemci personalni koaliciji v kabinetu odločno nasprotujejo, presoja jo političnih krogih notranjopolitično situacijo precej skeptično. Paralelna akcija cesarskega namestnika kneza Thuna, da se omogoči delovanje češkega deželne zbornice, se bo začela koncem meseca avgusta. Od rezultatov teh akcij bo tudi odvisna usoda jesenskega zasedanja državnega zbora. Če bo do tega časa ogrski državni zbor brambno predlogo ugodno rešil, bo to nedvomno odločujoče vplivalo na usodo državnega zbora. Kakšno važnost polagajo merodajni krogi na skorajšno parlamentarno rešitev brambne predloge, to se bo povedalo političnim krogom v prestolnem govoru.

Za predsednika državnega zbora bo torej vendarle izvoljen dr. Sylvester, ker se je alpekim krščanskim socialistom posrečilo premagati odpor nižjeavstrijskih krščanskih socialistov, ki so ga povzročile dunajske državnozbornske volitve.

V »Češki klub« bodo menda vendarle vprejeli tudi onih deset poslancev, ki so do zdaj še izven kluba. Težkoče so le še zaradi vsprejema poslancev Stranskega in poslancev Zahradnika. Vendar bodo pa ekoraj gotovo tudi te težkoče odstranili, tako da bo »Češki klub« štel 82 meščanskih čeških poslancev.

Dunajski krščanski socialisti — učitelji naših klerikalcev — hočejo začeti na Dunaju pravo strahovlado kot odgovor na njihov poraz pri državnozbornskih volitvah. Glavno krivdo zvrčajo na tramvajske uslužbenke in druge mestne nastavitelje, ki so združeni v organizaciji mestnih nastaviteljev. Z vsi strogostjo hoče krščansko-social. večina dunajskega občinskega sveta nastopiti proti prej omenjeni organizaciji in njene članke na vse mogoče načine šikanirati in strahovati. Izšel je celo ukaz, s katerim se nastavitelcem direktno prepoveduje, biti član te organizacije. Pač prav krščanske razmere!

V ogrsko-hrvatskem državnem zboru so večer začeli razpravljati o brambni predlogi. Do razprave pa pravzaprav ni prišlo. Združila se je namreč vsa opozicija v boj zoper brambno predlogo. Celo stranki, kakor Justhova stranka in Kossuthova stranka, ki sta si bili do zdaj skrajno sovražni, sta solidarno postopali. S tem je bila situacija popolnoma izpremenjena. V ogrskih parlamentarnih krogih namreč niso pričakovali niti skupne taktike opozicijskih strank, niti obstrukcije. Opozicijske stranke pa zdaj brezdvomno ne bodo prenehale z obstrukcijo, ker bi izgubile na ta način ves kredit. Tega se popolnoma dobro zavedajo Kossuth, Justh, Appony, Andrásy in njihovi pristaši. Vlada je prišla v velike skrípce. In že se govori o prisilnih sredstvih, posebno o izpremembi poslovilnika.

Zbornica je bila izvanredno dobro obiskana, posebno vladna stranka je bila skoraj polnoštevilno obiskana. Ko je začel zapisnikar čitati zapisnik zadnje seje, je začela opozicija glasno zahtevati, naj čita glasnejše. Predsednik je zastoj zvonil in pozival k redu. Ko je zapisnikar prečital zapisnik, je povzel besedo poslanec Kovács, ki je zahteval, naj se zapisnik čita razločnejše in glasnejše in zahteval, naj se zapisnik še enkrat prečita. Isto je zahteval poslanec Kelen. Predsednik je dal še enkrat prečitati zapisnik.

Predsednik je omenjal potem potresno katastrofo v Kečkemetu in predlagal, naj poslanci odkazejo enodnevne diete posredencem v Kečkemetu. Poslanec Hock, zastopnik mesta Kečkemeta, je ostro napadal vlado. Omenjal je, kako v drugih kulturnih državah podpirajo v takih slučajih ponesrečence, dočim ogrska vlada ni storila svoje dolžnosti. Ministrskemu predsedniku gre pač samo za to, da se mesto, kjer stoji njegov ministrski stolec, ne pretrese. Vsled teh besed je nastal grozovit ropot in vpitje. Pristaši vladne stranke so zahtevali, naj se poslanec Hock pokliče k redu, dočim mu je opozicija burno pritrjevala. Ko se je razburjenje nekoliko pleglo, je poklical predsednik poslanca Hocka k redu. Toda opozicija je navzlic temu spremljevala izvajanje poslanca Hocka z glasnim pritrjevanjem. Razpoloženje in vsa situacija je postajala vedno resnejša. Ko je poslanec Hock končal svoj govor, je opozicija pri čitanju protokola zopet začela s tehaično obstrukcijo. Pri tretjem čitanju zakona o novi agrarni banki je zahtevalo 20 članov Justhove stranke poimensko glasovanje, tudi pri zakonu o najetju posojil raznih provinčnih mest so zahtevali isto. Opozicija je že večer dosegla svoj uspeh: debata o brambnem zakonu se ni mogla začeti.

Hrvatski delegati v skupnem državnem zboru ne bodo vladi pri reševanju brambne predloge delali nikakoršnih težkoč. V imenu hrvatskih delegatov, katerih število se je skrčilo na dvajset, se bo najbrže grof Pejačević ali pa dr. Schwarz izjavil za brambne predloge ter omenil nekatere nebitvene želje Hrvatov.

V Albaniji še dolgo ne bo miru. Na vsak način bo morala Turčija ugoditi vsem zahtevam albanskih plemen z jamstvom Evrope. Zelo nevarna je vstaja v Južni Albaniji v Argyrokastru, kjer bodo imele turške čete zelo težko nalogo. Prebivalstvo v Argyrokastru je muhamedansko in pripada bojevitemu plemenu Ghegov. Samo v njihovem glavnem mestu je več nego 700 za boj pripravljanih mož, ki so izborni oboroženi. Celo svoje hiše imajo sezidane kakor trdnjave. Tudi v Valoni, volilnem okraju poslancev Ismajila Kemala, so se pojavili nemiri in je turška vlada tja poslala vojaštvo. Kako resen je položaj v Albaniji, dokazuje najbolje

še postopanje turške vlade, ki ni samo podaljšala Malisorijskega roka, v katerem naj se podvržejo, temveč je pripravljena dovoliti tudi nadaljne koncesije. Toda te obljube ne bodo pri vstaših dosegle nikakega efekta. Najboljše bi bilo, da si Turčija zopet pridobi zaupanje Albancev, ker sicer lahko nastanejo komplikacije, ki bodo morda resno ogroževale obstoj otomanskega cesarstva in mir v Evropi. — Iz Carigrada so poročali, da se je črnogorska vlada izjavila, da hoče izgnati iz Črne gore pet albanskih voditeljev, ki so v Podgorici, in sicer na izrecno želja turške vlade. Turška vlada pa te želje ni izrekla in Črna gora bi ji tudi ne ugodila. — Iz Peči je turška vlada poslala na črnogorsko mejo 12 turških bataljonov, od teh se je 2000 vojakov odkupilo od vojaške službe. Nadomestili jih bodo z anatolskimi vojaki. — Ravno tako neresnična je tudi vest, da se je Isa Boljetinac podvrget. Isa Boljetinac živi na svojem posestvu in niti eden njegovih pristašev se ni podvrget. Kajmakam v Mitrovici je k njemu poslal dva izvanredna poslanca, da ga pripravijo do tega, da bi se vsaj navidezno podvrget ter tako dal dober vzgled. Kot znamenje, da se je podvrget, naj bi izročil svojo staro, nerablivo puško. Toda Isa Boljetinac je odgovoril, da toliko časa, dokler je Torgut Šefket paša najvišji poveljnik v Albaniji, ne izroči niti najmanjšega samokresa. — Iz Petrograda poročajo iz dobro poučenih dvornih krogov, da bo te dni obiskala ruska velika kneginja Milica Nikolajevna, hči črnogorskega kralja Nikole ruskega carja. Veliko kneginjo je naprosil njen oče, naj osebno prosi carja za energično intervencijo v prosep Črne gore. — Iz Cetinja poročajo, da je turško poslanstvo izročilo črnogorskemu ministru za zunanje zadeve noto, v kateri mu sporoča, da se je rok, v katerem naj se podvržejo Malisori, podaljšal za nadaljnih 20 dni, in sicer počenši z večrajšnjim dnevom, in ga prosi, naj to odločitev sporoči Albancem, ki so pobegnili na črnogorsko ozemlje.

Črnogorski kralj Nikola je pomilostil vse Srbe, ki so bili v velikem veleizdajniškem procesu leta 1909. obsojeni in dolgoletno in dosmrtno ječo. Pomiloščenje se je izvršilo že dne 2. julija, toda še-le zdaj se je izvedelo.

Bolgarski kralj Ferdinand bo ba je takoj po končanem zasedanju velikega sobranja posetil nasega cesarja v Ischlu. Spremljal ga bo prestolonaslednik Boris. To vest je treba sprejeti z največjo rezervno, ker cesar skoraj gotovo po sedanjih dispozicijah ne bo v Ischlu nikogar sprejel.

Maroško vprašanje nekaj časa ne bo vznemirjalo javnosti. Nemško-francoska pogajanja bodo trajala 8 do 14 dni. Do tedaj javnost ne bo o poteku pogajanj ničesar avtentičnega izvedela.

Mehikanska vlada je ukazala državnim pravdnikom, naj ustavijo vse politične procese. Kakor poroča »Sun«, je vlada tudi preklicala preki sod, ki je bil uveljavljen pod predsednikom Diazem. Stroški dveletnega revolucijskega bojevanja bodo znašali za vojno blagajno 34 milijonov.

Iz Osake poročajo, da je prišlo v terek do velikih izgrediv. Mob je napadel trgovine, med katerimi so bile nekatere tudi inozemske. Vojastvo je streljalo na množico, usmrtilo deset oseb ter jih več ranilo.

Stajersko.

Iz Gomilskega. Sadovniklerikalnega obrekovanja. V volilnem boju je bila zlobna laž, da so gomilski napredni fantje pomazali Vovkov križ s človeškim blatom in vrgli boga s križa, glavni »šlager« za Korošca po celim vranskem okraju. To zlobno laž so širili nekateri duhovniki, klerikalni kmetje in tercijalke ter mnogo volilcev premotili, da niso glasovali za Robleka. Gomilski naši fantje seveda niso mogli vtakniti takega očitjanja mirno v žep in so si morali poiskati zadoščenja pred sodnijo. Tam je bil zaradi razširjanja omenjene laži obsojen med drugimi tudi posestnik Matevž Sorčan, po domače Kovač. Mož je celo zadevo gotovo slišal od kakega resnicoljubnega, svetega duhovnika in jo je absolutno verjel. Obsodba ga je pripravila o nasprotnem in tako vplivala nanj, da se mu je smejala. Odpeljali so ga v graško norišnico, Ubožec je žrtve brezvestne duhovniške agitacije za dr. Korošca v Savinski dolini. Radovedni smo, ali ne bo dr. Korošec in njegovih duhovniških agitatorjev nič pekla vest, ko bodo zvedeli za ta tragičen slučaj? Ali bodo imeli kaj srca in usmiljenja za ubogo Sorčano rodino? Od ljudi,

ki so bili zmožni razširjati omenjeno laž celo po časopisju (glej dopise, pisane o tej zadevi gotovo od duhovniške roke v »Slov. Gosp.« in »Straž«) ni tudi sedaj pričakovati, da bi skrbeli za nedolžne žrtve. Samo da se brani verske svetinje slovenskega naroda...

Počitniški tečaj za učiteljstvo na graškem vseučilišču traja od 7. do 26. avgusta 1911. Čas za prijavo je še do 20. julija. Načrti predavanj in vzorci prošenj za obisk in različne ugodnosti se dobe v vseučiliški kvesturi.

Drobne novice. Občinske volitve v Ptuj so se končale, kakor smo že javili, z zmago Ornogove klike. V 3. in 1. razredu je dosegla lepe večine, v 2. razredu ji je pa šla nekoliko bolj trda. Tu so dobili rauteriti največ 26 in najmanj 14, malikovalci pa največ 10 in najmanj 9 glasov. Uradniki so se očitno volitve vzdržali. Trditve, da bi se Slovenci korporativno udeležili volitev, ni resnična, dasiravno bi bila polnoštevilna udeležitev na mestu. — Pri Sv. Štefanu blizu Šmarja je vrezal pri košnji delavec Janez Leskošek svojega tovariša Peveca s koso v nogo. Ranjenca so spravili v celjsko bolnišnico. — Iz Sevnice nam poročajo: Delavec Anton Filipič iz Bojsnega je naročil pri trvdki Singer šivalni stroj in ga je obljubil plačevati po 20 K mesečno. Stroj je pa prodal za malenkostno vsoto dalje, dasi ga še trvdki Singer ni plačal. Ko ga je ta prišla, je zginil. — Splošno stavko so proglasili mizarski pomočniki v Gradcu. Socijalistično organiziranih mizarskih pomočnikov je v Gradcu 96%. Stavka je po zatrevanju socijalis. izbruhnila največ zaradi tega, ker mojstri nečejo voditi pogajanj z načelnikom pomočniške organizacije, Ebnerjev. Res je pa, da navajajo socijalisti za to stavko vsak dan drugi vzrok in da stavka ni nič drugega kot nasilje napram mojstrom.

Razglednice Savinskih planin. Firma Goričar & Leskovšek v Celju je izdala še celo vrsto planinskih razglednic. Zdjaj je izdala tri nove jako lične barvane razglednice predstavljajoče Savinske planine.

Koroško.

I. izkaz za »Sokolski dom« v Borovljah. Darovali so po 20 K gg.: Luka Svetec, Litija; Vinko Majdič, Kranj; Peter Majdič, Celje; sl. Slovenska posojilnica v Mariboru; po 10 kron gg.: dr. J. Demšar, Ljubljana; Ivan Ravnik, Trata in dr. J. Schegula, Novo mesto; po 5 K gg.: Artur Lokar, Ajdovščina; Jos. Urek, Borovlje; Jos. Smrtnik, Celje; dr. Juro Hrašovec, Celje; po 6 K gg.: dr. F. Mišcitz, Kranj; po 2 K gg.: Emil Orožen, Kamnik; M. Pajk, Ljubljana; vesela družba v gostilni Gratzte v Borovljah 2 K 30 v; člani telovadnega društva »Sokol« v Mavhinjah 9 K 70 v; skupaj 152 K. — Vsem darovalcem najprisrčnejša zahvala. Naj bi te naši rodoljubi pridno posnemali; potem smemo trdno upati, da se bode v kratkem ponosno dvigal prvi »Sokolski dom« na obrežju deroce Drave. — Odbor telovadnega društva »Sokol« v Borovljah.

Nesreča v kamnolomu. V kamnolomu posestnice Stossier v bližini Topora ob Vrbskem jezeru je hotel navrtati kamnosek Jože Rapac rov za razstrelbo. Pri tem je naletel na neki stari rov, v katerem je bila še dinamitna patrona, ki se svoječasno ni užgala. Pri vrtanju je ta patrona eksplodirala in vrglo je v zrak Rapaca med veliko plastjo kamenja. Rapac se je težko poškodoval na glavi in na hrbtu, odtrgalo mu je tudi obe nogi. Prepeljali so ga v bolnico v Celovec, kjer je zvečer umrl. Tudi delavec v bližini nesreče so bili več ali manj poškodovani vsled nenadne eksplozije. Med temi je najbolj poškodovan predelavec Josip Jurij, ki ima nevarne rane na rokah in nogah.

Telefonska zveza med Celovcem. Velikovecem in Volšperkom je dogotovljena in se izroči te dni javnemu prometu.

Primorsko.

Občinske volitve v Gorici. Večraj je volil drugi razred. Voliti je bilo samo enega starešino. Izvoljen je laški liberalce dr. Hugo Cristofoletti, lekarnar na Travniku. Protikandidatov ni bilo. Cristofoletti je dobil 282 glasov.

Romarji prihajajo na Sveto goro pri Gorici. Pred kratkim so bili na Sveti gori romarji iz Koroške, same stare čestitljive ženske, par moških in par nunciev. V neki gostilni v Gorici so naročili goriški klerikalci za nje kosilo za 150 oseb; prišlo jih je pa tje komaj 50. Lep dobiček! Kdor klerikalcem kaj verjame, je vedno oseparsen! Večraj pa je pripeljal tržaški vlak okoli 500 romaric, par moških in 5 duhovnikov, ki so šli na

Sveto goro. Križ so imeli s seboj in cerkveno bandero. Ubogo zbegano ljudstvo!

Poročna razprava radi »Banke popolare« v Gorici se nadaljuje. Zaslisan je bil obtoženec Alfred Lenassi, bivši predsednik propadle banke. Lenassi, velik industrialec in nekaj premožen mož, je bil državni poslanec laški od leta 1898. do 1907. On zvrča velik del krivde na nesreči, ki je zadela banko, na bivšega ravnatelja Colleja. O njem je izvedel v Vidmu, da je res igral na borzi, toda da je te igre opustil. Lenassi je bil vedno protiven takemu igranju. Colle tudi ni imel namena prvotno zvrčati vso krivdo na njega, pozneje v zaporu je začel valiti vso krivdo nanj. Lenassi pravi, da se je prav lahko igralo tudi brez njegove vednosti. Glede podpisovanja je bil turnus in on ne more vedeti, kaj je dal Colle v podpis temu ali onemu članu upravnega sveta. Lenassi se sklicuje tudi na to, da je bil poslanec do leta 1907. ter da do takrat se ni mogel povsem posvetiti poslu banke. Imel je res kredit pri banki, toda on je ni oškodoval, marveč je bil med njenimi najboljšimi klijenti. Glede igranja na borzi iz banke mu je povedal še le Chiurlo, član upravnega sveta in tako tudi glede posla s Confortijem, lesnim trgovcem iz Beljaka. Od takrat dalje ni imel več zaupanja v Colleja. Glede bilance leta 1908. je izpovedal, da mu je dr. Luzzatto priporočil primerno dividendo, da bi se potolažilo javnost, on sicer ni bil za to, ali končno se je udal advokatu, ki ga je tudi učil, da ni goljufija falsifikacija bilance, če ne izkaže hudo hudega namena. Mislil je, da je koncem leta 1908. banka še na dobrih nogah; pozneje je uvidel, kako stoji reči. Colle je bil odpuščen in je izginil. Lenassi pravi, da revizorji banke niso sumili nič, ter da je bilo vse nekam tajnostno in skrivnostno okoli njega. On je hudo zadet pri polomu banke. Večraj so izpraševali Lenassija. Državni pravdnik Marinaz molči.

Preprečena železniška nesreča. V nedeljo zvečer bi se bila kmalu prigodila na progi med Gorico in postajališčem Sv. Peter pri Gorici velika železniška nesreča. Ob 10. zvečer je premaknil veter tri velike tovrne vozeve, jih spravil v tek in drvil proti brzovlaku št. 205, ki je vozil iz Trsta. Da niso ti vozovi trčili z brzovlakom se je zahvaliti v prvi vrsti pazljivosti čuvaja, strojevodje brzovlaka in okolnosti, da je imel brzovlak 40 minut zamude.

Civilen pogreb v Ajdovščini. V Ajdovščini je umrl minoli teden 21-letni tehnik Bruno Bianchi. Pogreb se je vršil v nedeljo. Ker odločni dijak ni maral k smrti postelji duhovnika, mu je tamošnji župnik odredel pogreb. Zmotil pa se je ta učitelj krščanske ljubezni, če je mislil, da s tem morda osramoti sorodnike in oskruni spomin pokojnega. To se ni zgodilo. Pogreb je bil brez duhovnika mnogo lepši in impozantnejši, kakor bi bil morda drugače. Spreveda se je udeležilo jako mnogo občinstva. Prihiti so tudi njegovi sošolci in tovariši v obilnem številu, da izkažejo zadnjo čast umrlemu. Pred sprevedom so nesli križ, na katerem je blestel lavorjev venec. Med sprevedom so peli žalostinke. Na grobu je govoril pokojnemu tovarišu nagrobniče njegov tovariš, visokošolec Ivo Lulik, zmolil za ranjakega očenaš, nakar so krsto zagrebli. Občinstvo je strogo obsojalo početje župnika in se zgražalo nad njegovim zagrizenim sovraštvom, ki ne pozna mej smrti in ne spoštuje niti spomina umrlih. Gotovo se je župniku krčilo srce, ko je videl, da je nasprotno dosegel, kar je nameraval. Zapomni pa naj si, da je nevarno igrati se z največjejšimi stvarmi, katere ravno oni najbolj izrabljajo za svoj terorizem, in s tem razburjati ljudstvo, ki ima v svoji duši še vedno toliko pravičnosti in sočutja, da mu ga ne izdere tudi najbolj zagrizen katoliški župnik.

Slovenska deklška šola na Aquedottu v Trstu je imela letos štiri razrede. Voditeljica šole je ga. Mira Engelmanova. V šolo se je vpisalo začetkom šolskega leta 282 učenk, med letom jih je izstopilo 23 in vstopilo 9, tako da je imela šola koncem leta 268 učenek. Izmed teh je bilo sposobnih za višji razred 226, nesposobnih 33 in neizprašanih 9 učenek. Po narodnosti je bilo 266 Slovencev in 2 Hrvatice.

Pogozdovanje Krasa. Društvo za pogozdovanje Krasa v Trstu poroča v svojem 29. poročilu, da je nasadilo preteklo leto v okolici Bazovice 54.600 sadik in pri Sv. Križu 82.700 sadik, ki so stale skupno 1783 kron 10 v. Poleg tega so posejali nad 12 kg različnega semena, ki je stalo 8478 kron 49 v. Nasadom je napravila veliko škodo silna vročina. Vendar pa vse kaže, da ni šlo več kot 50% novih nasadov v izgubo.

Letalne tekme v Trstu. Letalne tekme v Trstu se bodo vršile na obsejnem polju pri Zavljah. Dosedaj se

je priglasi 90 avijatikov, med temi največ Italijanov in tudi neki znameniti francoski letalci. Na programu je tudi polet čez morje iz Trsta v Benetke. Za udeležence tega poleta je razpisal pripravljani odbor v Benetkah dragocen dobiček. Tudi mesto Trst nagradi najboljšega letalca z lepim darilom.

O senzacionalnem detektoru v Trstu poročajo, da je Matilda Hambrusch iz Grabstajna na Koroskem povila otroka moškega spola v tržaški bolnici dne 15. majnika in oddala otroka v rejo neki Kristini Urbičevi pri Sv. Ivanu. Za očeta ni vedela ali ga ni hotela izdati, rekla je le, da je pač njó občeval neki vojak s 3 zvezdami, čigar imena pa ne ve. Ko se je sodna kot varstvena oblast informirala glede otroka, ga ni mogla nikjer najti. Mati je nato izpovedala, da je vzela otroka Urbičevi in ga hotela peljati domov na Korosko. Med potjo pa je radi slabosti otrokove izstopila in ga končno že skoro umirajočega vsled žalosti vrgla v neki jarek. Policija pa tega ni verjela in je raziskavala dalje. Dognali so, da je Hambruscheva res sama vzela otroka, toda na poti v Trst ga je zastrupila in zaprla v svoj kovčeg. Z mrtvim detetom v kovčku je hivala nekaj dni v ženskem zavetišču in dobila nato službo pri neki družini Fanta. Ker je iz kovčka že smrdelo, se je Hambruscheva bala razkritja svojega zločina in otroka v štedilniku sežgala. Za spomin si je ohranila šopek las in nekaj pepela. O izidu natančne sodne preiskave poročamo drugič.

Nesreča pri delu. Včeraj je padel med delom 14letni mornariški vajenec Š. Radovič iz krova Lloydovega parnika »Sultan« v skladišče in dobil težke poškodbe na hrbtu in na glavi. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

Potresno gibanje. Na pomorskem potresnem observatoriju v Trstu so zaznamovali včeraj zjutraj ob 5. uri 21 minut aparat močan potres v oddalji 9900 km.

K slučajni kolere v Trstu. Obdukcija mrarja Henrika Chicicija v Trstu je dognala, da je umrl na žlednem katarju. Pri bakteriološki preiskavi pa so našli v črevesju bacile kolere. — Izmed 7 bacilosev, ki so bili na parniku »Oceanica« in sicer 6 mornarjev in 1 potnik III. razreda so izpustili včeraj 4 iz zdravniškega nadzorstva, ker so dognali, da nimajo več bacilov. Ostala pa sta v zdravniškem nadzorstvu še 2 mornarja in potnik III. razreda še vedno kot zdravi bacilosevi.

Smola dveh vojaških beguncev. Ped nekaj dnevi sta pobegnili v Pulju mornarja voj. mornarice in sicer Ceha Ivan Weiss in Karl Vespales. Ušla sta srečno na Laško. Na neki staciji sta vstopila na vlak in se hotela odpeljati v Como. Vozila sta se v trdni veri, da prideta v Como, nankrat pa sta se iznašla v Korminu. Prestrašena vsled te usodne pomote, sta se hotela skriti, toda bilo je prepozno. Imela sta vrhu tega na sebi še nekaj mornariške obleke. Avstrijska policija jih je izpoznala in aretirala.

Dnevne vesti.

— Krepke besede. Na drugem mestu prijavljamo poročilo o snodnem shodu v areni »Narodnega doma«. Na tem shodu je bilo slišati tudi medklice, ki smo jih v poročilu za beležili in tudi take, ki jih nismo za beležili. Vsi ti medklici pričajo, kako velikansko, srdito ogorčenje vlada v vseh slojih proti klerikalcem, kako srdito nasprotje so si nakopali klerikalei s svojim brezvestnim dejanjem, preganjanjem in strahovanjem občin in posameznikov, ki se ne uklonijo klerikalni nasilnosti. Res, škoda, da Suklje, Susterski, Lampe, Pegan in drugi imenitniki klerikalne stranke niso slišali teh medklic na svojo ušesa — potem bi bili spoznali, kaké uspehe so dosegli s svojim divjanjem in prepričali bi se bili, da govori zlato resnico tisti stari pregovor, ki pravi: Kdor seje veter, žanje vihar. Vihar se je že začel in narašča bo in postal bo tak, da bo klerikalcev še groza.

— Pravica prebivalstva do narodnih uradnikov. Nemci na Češkem in Moravskem so se postavili načeloma na stališče, da mora biti v popolnoma, ali tudi pretežno nemških okrajih vse uradništvo nemške narodnosti. Uradnik nima in ni vreden zaupanja, če ne pripada narodnostni večini prebivalstva v dotičnem okraju — to je princip, ki so ga Nemci uveljavili na Češkem in na Moravskem in ki mu vlada ustreza kolikor le more. Na Dunaju so se Nemci postavili na stališče, da mora vsak uradnik s prisego obljubiti, da bo varoval nemški značaj tistega Dunaja, kjer je samo Čehov nad 300.000, in še meščanskih pravice ne more nihče dobiti, kdor ne stori te prisige. Koder so Nemci v večini, pa bodi ta še tako neznatna, izvajajo načelo, da

ima nemški narod pravico do nemških uradnikov. Na Kranjskem pa to za Slovence ne sme veljati. Tu pa maloštevilni Nemci ogorčeno protestirajo, da bi imeli Slovenci pravico, zahtevati slovenske uradnike. Kako naj bo potem mogoče s takimi ljudmi prijazno izhajati?

— Nemški zabavljanja. Ljubljanski Nemci žilica kar ne da miru. V tistih »štimateh«, ki izhajajo kot priloga »Grazier Tagblatt«, zabavljajo neprestano na vse in na vsako stvar. To zabavljanje ima časih prav hudobne namene. Kar mogoče, store Nemci tako, da bi odvrgli tujski promet od kranjske dežele. A ni jim dosti s tem ustreženo; uspeh je premajhen. Zato posebno radi ošvrkajo zdaj tega, zdaj onega gostilničarja. Kaj ti ljudje zahtevajo! Nemške napise v hotelih in gostilnah hočejo, dalje da v hotelih in gostilnah ne sme biti Ciril - Metodovih vzgibalice in listkov in celo slovenske veselice bi se ne smele vršiti. Če prideš v nemške kraje, dobiš nemške vzgibalice in plačilne listke in nemške veselice se prirejajo in nihče ne vpraša, če je to komu všeč ali ne. Čehi, Poljaki in Rusi znesejo na milijone denarja v nemške kraje, še več morda Angleži, ki Nemcem kar videti ne morejo, a še živi duši ni prišlo na misel, zaklicati v nemških krajih to, kar zahtevajo Nemci na Kranjskem. Nemški tuji, ki prihajajo na Kranjsko, se ob tem tudi nič ne izpodtikajo, samo ljubljanski Nemci nergajo, ker ravno hočejo za vsako ceno zabavljati in bi radi kolikor mogoče škodovali našim ljudem. Ko bi šlo po željah ljubljanskih Nemcev, bi že davno ne bilo nobenega tujca na Kranjskem. No, in odkrito povedano: za ljudi, ki so tako nestrpni in zlobni, kakor so ljubljanski Nemci, pač nihče ne bo vprašal. Slovenski hotelirji in gostilničarji so si pridobili pri potujočem občinstvu tako dober glas, da narašča tujski promet vsemu zabavljanju gotovih nemških listov.

— Kaj jih vse skrbi. V vse vtikajo klerikalci nosove. Bivši župan Hribar je bil v zadevah Kreditne banke na Spod. Štajerskem, pa mu klerikalci že nasvetujejo, kako delo bi bilo primerno in potrebno, namreč saniranje nekaterih zavodov, s katerimi gosp. Hribar ni imel nikoli nič opraviti. Kaj pa, če bi klerikalci raje malo bolje na-se gledali, da bi ne bilo treba na sto in stotisoče deželnega denarja porabiti za saniranje klerikalnih zavodov in naložiti za te ne vredne klerikalne zavode kranjskim davkoplačevalcem garancijo kar celih dveh milijonov in še na popolnoma nepostaven način.

— Glavni krivec v zadevi Kobalove kleti v Idriji je katehet Oswald. Njemu edino se ima zahvaliti deželni odbor kranjski za svoj strahovit poraz pred upravnim sodiščem na Dunaju. Oswald je bil, ki je pritožnice podpihoval in jima zagotovil uspeh pritožbe pred deželnim odborom v Ljubljani. Oswald je bil informator referenta v tej zadevi v deželnem odboru dr. Pegana, ki je storil samo to, kar mu je navelzil Oswald. Lahko trdimo, da če bi ne bil Oswald tudi pri tej stvari svoje zlobne roke imel zjaven, prihranil bi si bil deželni odbor to občutno blamažo. Oswald pa je podpiral pritožnico Poljanskovo le zategadel, da pridobi klerikalni stranki dva nova volilec v Idriji. Cela zadeva ima torej grdo skrankarsko koruptno ozadje. Pa kaj vsega klerikalcev ne stori, ako more pridobiti stranki dvojce glasov in s tem pomnožiti politično moč svoje stranke. Ni torej čudo, da se je na dan, ko so pričeli razdirati hrvaški delavci Kobalovo klet, obrnilo ogorčenje ljudstva na Oswalda in temu dičnemu božjemu namestniku priredilo demonstracijo. Čudno je le, da okrajno glavarstvo ni poklicalo na odgovor Oswalda, ki je vse zakrivil, marveč demonstrante, ki so demonstrirali v zakonitih mejah ter jih občutno kaznovalo. Katehet Oswald sme res početi vse, drugi pa naj bodo za njegove hudobnosti občutno kaznovani. Tako se danes deli pravica.

— Novolizvoljeni idrijski občinski odbor ima v petek, dne 14. julija ob pol 9. zvečer svojo prvo javno sejo v mestni dvorani. Na sporedu je volitev odsekov, sprejem v občinsko zvezo in slučajnosti.

— Iz državnoželezniške službe. V VIII. razred so bili pomaknjeni: adjunkt Gustav pl. Forstner na Bledu; Henrik Rebolj v Ajdovščini in Vincenc Škof v Kranju; v IX. razred: stavbni pristav Nikolaj Juričević na Jesenicah in pristav Gustav Cauig na Jesenicah; v X. razred pa uradniški aspirant Marij Rust v Bistrici-Bohinjski jezero.

— Podelitev naslova. Povodom svoje vpokojitve je dobil višji računski svetnik in predstojnik račun. departementa deželne vlade v Ljubljani Josip Modic naslov vladnega svetnika.

— Zborovanje učiteljskih abiturientov in abiturientk se bo vršilo v ponedeljek dne 17. julija t. l. v

Ljubljani v dvorani Mestnega doma po sledečem sporedu: Na predvečer ob 8. bo prijateljski sestanek pri »Novem svetu« na Marije Terezije cesti. Zborovanje v Mestnem domu. Ob 9. dopoldne. Razprave: 1. Položaj učiteljskega stanu in pota naraščanja. 2. Poročilo o položaju učiteljskega naraščanja v Gorici. 3. Učiteljska v problemu ženskega vprašanja in gibanja. 4. Poročilo o položaju učiteljskega naraščanja v Ljubljani. Ob 2. popoldne: 5. Slovenci na celovškem učiteljskem. 6. Učiteljske novice. 7. Vprašanje o reformi učiteljske izobrazbe. Po zborovanju. Ogledovanje in poset Mestni koncert v Jakopičevem paviljonu; panorame v Ljubljanskega Gradu; Učiteljske tiskarne. Vrtni koncert bo pri »Novem svetu« ob 8. zvečer, kjer bo sviral lastni salonski orkester. Na sporedu je dalje: petje, solonastopi, šaljiva pošta, ples in prosta zabava. Vljudno vabimo na imenovani koncert vse udeležnike zborovanja, kakor tudi cenjeno ljubljansko občinstvo. — Pripravljani odbor.

— Slovenska umetnost. Na Dunaju so zdaj razstavljeni umetniška dela nekaterih specialnih šol umetniške akademije. Med drugimi so razstavljeni tudi dela učencev medaljske šole prof. Marschalla. V tej razstavi je videti tudi umetniška dela našega slovenskega rojaka Antona Severja, ki je bil za ta dela odlikovan z državno podporo. Na jesen razstavi Sever več svojih del tudi v Ljubljani, tako da bodo tudi njegovi rojaki imeli priložnost, spoznati njegov talent in njegove zmožnosti.

— Umrla je v Ljubljani ga.

Amalija Vrhovec, c. kr. profesorja vdova. P. v m.

Mestni zglazevalni urad bo v soboto dne 15. t. m. zaradi snajenja uradnih prostorov za stranke zaprt. Izvrzete so samo res nujne in neodložljive zadeve.

Hrvat za svoje šole. Ob priliki narodnega praznika za hrvaške šole, ki se je vršil v Zagrebu, so nabrali samo v Zagrebu 10.000 kron. Splošni rezultat veselje in nabranih darov pa še ni znan.

Ameriške novice. Z a j e d n i c a. Iz Rosario da Santa Fe se poroča, da je delniško društvo »Hrvatsko-Slovenska Zjednica« kupila založbeno pravico lista »Materinske Riječi« in da je pričel s 1. junijem izhajati nov list v Rosario pod imenom »Zajednica«. List, ki ga moramo s stališča vseslovenske vzajemnosti priporočati je glasilo Hrvatov in vseh Slovanov, ki žive v Južni Ameriki. — Bo j z m e d v o d m. Trije kranjski fantje so se oglasili za boj z medvedom v nekem cirkusu v Elly za precejšnjo nagrado. Dva je vrgel medved, tretjemu pa je podlegel. Navzoča množica je prirejala Slovenen, ki je vrgel medveda in dobil dobro nagrado, burne ovacije. — Vlak p o v o z i l S l o v e n c a. V Latrobe sta čakala na vlak Slovenca Palčič in Tavčelj. Ker jima kraj ni bil znan, sta pričakovala vlak od nasprotni strani. Ko sta opazila pomoto, sta hitela na pravi vlak in vstopila v voz, ko se je vlak že premikal. Pri tem pa je omahnil Ivan Tavčelj, ko je hotel nekaj pobrati iz stopnice in padel pod voz. Kolo mu je šlo čez desno ramo. Tavčelj je umrl v par urah. Doma je bil iz Otoka pri Ložu in star šele 23 let.

Priporočljiva nevesta. Pred kakimi 14 dnevi je prinesla k neki šivilji neka 18 do 20 let stara dekle za obleko črnega blaga, češ, da je nevesta. Šivilja se je potrudila, da je obleko pravočasno in okusno izgotovila. Za prikladek je tudi sama nekaj dodala zraven, tako, da bi ji nevesta imela plačati 30 K. Ko je neznanka pred par dnevi prišla po obleko, je začela šivilji natvezovati, da ima doma pri svoji materi na Dunajski cesti še mnogo blaga za druge obleke in perilo, a da mora sedaj z obleko na Dolenjsko odpotovati, plačala bo vse delo že mati, h kateri naj gre popoldne še po drugo blago. Rečeno, storjeno. Nvesta je z obleko odšla in ko je prišla šivilja popoldne v dogovorjeno hišo po denar in po blago, ni bilo tam niti o materi, niti o njeni hčerki ne duha ne sluha.

— Navihanki. Včeraj je prišla v delikatesno trgovino g. Lapajnetove v Prešernovi ulici neka dekle in hotela vzeti na ime zobozdravnike žene g. Schweigerjeve za 1 K šunke. Ker se je trgovki to zdelo sumljivo, je poslala Schweigerjevo vprašati, med tem časom pa jo je dekle potegnila in se skrla v klet, potem pa hitela proti pošti, kjer jo je tam službujoči stražnik ustavil in aretiral. Na policiji so jo spoznali za še predkaznovano, brezposelno služkinjo Marijo Ocvirkovo iz Petrovč pri Celju. — 34letna služkinja Apolonia Avčič iz Marije Device v Polju, ki je bila dosedaj pod policijskim nadzorom, je pa svoji gospodinjji pokradla več obleke in neznano kam pobegnila. Navedenka je majhne postave in prikupljive znanosti.

Najden ukrajinec. Blizu Šmarjnegar so potegnili iz Save truplo pogrešanega ševljarskega mojstra iz Ljubljane Antona Tonija, o katerem smo že poročali, da je odšel od doma v samomorilnem namenu. Nesrečnega so ljudje videli, ko je na Črnučah skočil v Savo. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico pri Mariji Devici v Polju.

Kolo ukradel. V Bistrici se je nek mlad fant udingal za hlapca, kjer ga je pa že prvi teden vzela noč. Fant je pri odhodu ukradel tudi kolo, s katerim sedaj išče druge službe. Ko je nastopil službo, je rekel, da je Anton Selič, a je imel pri sebi baže tudi druge listine. Sumi se, da je identičen z v policijski tiralici preganjanim Karlem Pristovnikom.

Stari znanec. Policiji in sodišču dobro znani, že 56krat predkaznovani ljubiteljski idiličnega Mestnega loga Mihael Komar, o katerem smo že tudi mi česče poročali, je pred kratkem zbrnel iz Ljubljane v Spodnjo Šiško. A tudi tam ne pusti orožništvo vsakomur delati, kar bi hotel. Zasačen je bil namreč, ko je od hiše do hiše prav nadležno beračil. Jazen, da je bil v svojem poslu moten, se je znesel nad orožnikom ter mu povedal svoje mnenje. Ker se je pa poleg zakona proti vagabundazi in beračenju pregrešil tudi s prestopkom žaljenja straže in hudodelstvom bogokletja, ga je orožništvo izročilo deželnemu sodišču, kjer bode bolj žalostno brenčal, kakor v Mestnem logu.

S ceste. Ko je včeraj peljal v zmernem diru po Cesti na južni kolodvor nek avtomobil, se ga je nasproti prišli izvoščekov konj ustrašil in splasil. Ko ga je izvošček hotel z vajeti ustaviti, je padel s kozla ter se k sreči ni nič poškodoval. Konj se je nato sam ustavil. — Istega dne je Gartnerjev hlapec peljal ob kraju Stritarjeve ulice kruh in je konj z nogo udaril v mlekarški voziček posestnice Marije Jamove, katerega ji je prevrnil ter se ji pri tem razbila posoda in razsulo nekaj graha in česenj, tako, da ima ta 20 K škode.

Aretačija. V Grubarjevem prekopu zaposlena delavca, dozdevni Iv. Jereb, roj. 1889. na Brdu pri Vrhniki in Gregor Šemprimoznik, rojen 1883. v Spitaliču v kamniškem okraju sta tam vlomila v nek zaboj in pokradla več raznih živil. Policija je pa snoči oba malopridneža aretirala in izročila sodišču.

Kdo je lastnik? Danes zjutraj je po Selenburgovi ulici prišla precej velika rjava psica z dolgo verigo na vratu in sivkastim mladičem. Oba je postrešček št. 19 oddal vrtarju pri »Maliču«, kjer ju dobi lastnik nazaj.

Kolo ukradeni je bilo včeraj popoldne Jožefu Zupančiču. Kolo je tvrdke Jax s tovarniško št. 102.228, črno pleskano in prostega teka. Pozor pred nakupom!

Zasačena sta bila včeraj na južnem kolodvoru dva dečka, ki sta kradla z voza premog. Po legitimovanju so jima odvzeli premog in ju izpustili.

Izgubljeno in najdeno. Anton Brozovič je izgubil denarnico s srednjo vsoto denarja. — Kristina Pečarjeva je našla novo telovadno čevljo, katerega dobi izgubitelj na osrednji policijski stražnici.

Koncert. Danes zvečer je v hotelu »Južni kolodvor« (preje Seydl, sedaj Avgust. Stelzer) tamburaški koncert. Restavracijo, ki je znana po svoji izborni potrebi in dobri kuhinji, vsem prijateljem dobre vinske kapljice iz štajerskih gor in vedno svežega domačega piva, kar najtopleje priporočamo.

»Slovenske Filharmonije« oddelek koncertira jutri, v petek pri večernih predstavah Elektroradiografa »Ideal« od 8. naprej na vrto hotela »Malič«, na Franc. Jožefa cesti. — V parkhotelu »Tivoli« pa igra salonorkester od pol 5. naprej. Vstopnina prosta.

Narodna obramba.

Šentjakobsko - trnovska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda ima v četrtek, dne 20. julija redni občni zbor v gostilni pri Dražulu na Rimski cesti. Vabijo se nanj vsi družstveniki ter prijatelji naše šolske družbe.

V Štepanju vasi se snidejo v nedeljo, dne 16. julija popoldne vsi narodno probujeni Štepanjci in okoličani; poleg njih gotovo tudi dosti Ljubljančanov, ki se jim je že od nekdaj prihljubil izprehod k božjemu grobu. A to pot ne mika toliko čar narave, kakor velika veselica, ki jo priredi tukajšnja Ciril - Metodova podružnica na lepo zasrlem vrtu zavednega narodnjaka gosp. Ivana Bričja. Ta prireditev bo zopet nekaj nenavadnega in bo delala čast Štepanju vasi. Mi vsaj smo prepričani, da bodo odhajali vsi iz veselice prav zadovoljni. Neprisiljene zabave in smehe ne bo manjkalo. Zlasti zanimivo bo strljanje za dobitke. Kdor želi poskusiti, kako oko in roko ima, se mu nudi

sedaj najlepša prilika. Glavno pa je, da dobi lahko lep dobiček in se mu pripne na prsi zlata medalja. Druge bodo morda bolj zanimali nastopi šaljivega Jake, ki slovi devet far daleč kot jako duhoviti mož. Ker si ne moremo misliti veselice brez petja, je poskrbel odbor, da bodo peli pevci »Ljubljanskega Zvona« lepe naše pesmi, ki jih imamo toliko in jih vsakdo postuša rad z največjim užitkom. Razume se, da bo na razpolago veliko plesišče in da se bo dobilo vsega, kar si požel želodec in grlo, prav po nizki ceni. Pa kaj bi vam razkladal vse na dolgo in široko, najbolje naredite, če se pridete razvedrit v našo sredino. Obenem si lahko ogledate novi most iz Štepanje vasi na Kodeljevo in sploh dela v prekopu ter združite tako kolikor toliko prijetno s koristnim. Zato pa v nedeljo vsi v Štepanju vas!

Ciril - Metodovim podružnicam. Zadnji čas je, da se obnove volive v odbore ter se pošljejo s številom članov vred glavni družbi za glavno skupščino in za koledar. Vsaka podružnica bi se naj potrudila, da ji naraše število članov. Med odbornike naj se posli razdele: oskrbovanje nabiralnikov, vplivanje na trgovce in gostilničarje glede družbinega blaga, pridobivanje naročnikov za »Slov. Branik« in za koledar, pridobivanje novih članov in brambovcev po skupinah in posamezno itd. Vsaka podružnica naj bi priredila vsaj eno večjo veselico. V tem oziru se letos najbolj odlikujejo kranjske podružnice, vendar jih je še nekaj posebno po mestih in trgih, ki se še niso oddolile. Tudi jubilejne podružnice se še niso vse odzvale. Vse moči za našo narodno obrambo!

Kamen št. 918 za Ciril - Metodov obrambni sklad. V naznanilu pod geslom in naslovom »slučajnikov« — je popraviti pomoto, ki se je vrinila, namreč gosp. dr. Vidovič je daroval 30 K (ne 10 K) in gosp. Zotter 10 K.

Društvena naznanila.

»Domovina« vabi vse svoje dobrotnike, člane in prijatelje na drugi redni občni zbor, ki se vrši dne 25. julija ob 6. zvečer v gostilniških prostorih »Narodnega doma«. Ako bi bil prvi občni nesklepčen, se skliče pol ure pozneje s istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih rednih družstvenikov.

Odbor Sokola I. vljudno prosi vse one cenjene tvrdke, ki so povodom naše veselice na Ledinu nam nabavile kako naročilo, a za isto do danes še ne nakazale računov, da to store takoj.

Odbor Sokola I. naznanja, da se društvo udeleži korporativno v kroju II. zleta »Sokolske Zupe Ljubljana I.«, ki se vrši dne 16. julija t. l. v Kamniku. Zbirališče: državni kolodvor. Odhod vlaka ob 7.28 zjutraj. Odbor vabi in pozivlja bratskega članstvo, da se polnoštevilno udeleži tega zleta, ker to zahteva naša sokolska dolžnost. Pokažite bratje, da spoštujete našo organizacijo in se ne stržite njenega dela. Pa tudi slavnemu občinstvu se priporočamo za poset tega zleta. S polnimi rokami bratskih pozdravov politimo v nedeljo skupno vsi k našim dragim bratom Kamničanom. Na zdar!

Odbor Sokola I. se iskreno zahvaljuje vsem nim, ki so na katerikoli način vplivali in pomagali, da je naša zadnja prireditve na Ledinu dosegla tako lepe uspehe. Srčna hvala našemu cenjenemu zavednemu občinstvu, ki nas je 2. julija počastilo v tolikem številu, istotako bratskemu članstvu ter bratom Sokola II. in drugih društev za njih korporativno, odnosno odposlansko udeležbo. Posebno pa se še zahvaljujemo vele-cenjenim narodnim damam, ki so prišle radevolje nam pomagat ter tako gostoljubno in vzorno vodile upravo paviljonov; nadalje deželnemu poslancu in grajskemu bratu J. Turku za brezplačno prepuštev vseheličnega prostora ter vsem nim, ki so prispevali s preplačili, zlasti še vrli domorodkinji milostljivi gospe Medvedovi, veleposestnici v Zagorju ob Savi, ki je podarila 20 K v priznanje društvenega delovanja in v spomin na svojega pokojnega moža, prvega staroste Zagorskega Sokola. Srčna hvala tudi vsem cenjenim tvrdkam, odnosno rodbinam, ki so podarile cvetje, slaščice itd. ali izposodile dekoracijske predmete. Bogati obisk nam svedoči, da slavno občinstvo ljubi sokoletvo in ceni njega delo. S tem dejstvom vzpodbujeni hočemo v delu nadaljevati vstrajno, da bo letni obračun še častnejši. Še enkrat bratska zahvala vsem za vse! Na zdar!

IV. šentjakobski semenj je naslov ljudski veselici, ki jo ob šentjakobskem žegnanju v nedeljo, dne 30. julija priredi »Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj« na prostornem senčnatem vrtu pri Plančkarju na Dolenjski cesti.

Seja deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug se vrši jutri v petek popoldan ob 4. uri v zveznih prostorih restavracije pri "Starem Rimljanu" g. Mraka na Rimski cesti. Radi važnosti dnevnega reda se prosijo vse gospode zadrugne načelnike ljubljanskih zadrug in zvezne odbornike, da se omenjene seje zanesljivo udeležijo. Na dnevnem redu so zelo važne točke, ki so v korist vseh, zlasti pa ljubljanskih obrtnikov.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani je imela prednočnem redno skupščino delegatov. Skupščina je bila zelo dobro obiskana in jo je otvoril predsednik Bartl s pozdravnimi besedami. Iz odborovega poročila povzamemo, da je imela blagajna v preteklem letu 13.240 K 30 v prebitku, tako da se je rezervni fond koncem leta povišal na 122.720 K 27 v. Zdravniško službo so oskrbovali redno 4 zdravniki, v posameznih slučajih pa so zdravili tudi specialisti. Gospod Pelan je podal blagajniško poročilo, ki izkazuje v letu 1910 dohodkov 259.547 K 47 v in izdatkov 246.307 K 17 v, tedaj prebitek 13.240 K 30 v. Za bolniške podpore je šlo 60.902 K 36 v, za zdravila 15.946 K 47 v, za zdravnike in kontrolne bolnikov 21.773 kron 93 v, za oskrbovanje v bolnišnici 18.687 K 36 v, za upravo 15.168 K 5 v in za pogrebne stroške 2124 K. Pri sledečih volitvah so bili per acclamationem izvoljeni v upravni svet od strani delodajalcev gg.: zidarski mojster Alojzij Accetto, čevljar Josip Breškvar, trgovski agent Simon Kmetec in knjigovodja Anton Zupančič, od strani delojemalcev pa gg.: administrator Fran Bartl, stavec Stefan Lehpaier, krojač Josip Fale, kamnosek Ivan Horvat, krojač Juri Brozovič, stavec Mihael Rožanc, mizar Viktor Zore in mehanik Ivan Mlebs. V nadzorstveni odesek so bili izvoljeni od strani delodajalcev gg. Karel Dinter, slikar Filip Pristov in tiskar Leopold Pevalak, od strani delojemalcev pa gg. stavec Vladimir Koželj, ključavničar Gabriel Hrovat, odvetniški kandidat dr. Josip Tomšič, stavec Franc Krašovic, mizar Mihael Pogačnik in krojač Josip Pedit. V razsodišče so bili izvoljeni gg. aranžer Ivan Vajda, mizar Jakob Golar, odvetniški kandidat Ludvik Perič, krojač Valentin Sajovic, stavec Ivan Vehar, zidar Josip Dobrajc, čevljar Stefan Buk, stavec Anton Francot in kamnosek Fran Babnik. Končno je govoril predsednik Bartl o pomenu socialnega zavarovanja za delavstvo.

Kranjska podružnica srebrnega križa v Ljubljani in njen delokrog. Društvo avstrijskega srebrnega križa v pomoč vračajočim se rezervistom in njega podružnice so si stavele za nalogo, izvesti po določenih načelih organizirano podpiranje avstrijskih odsluženih vojakov vseh vrst in sicer posebno ob času, ko se po aktivnem službovanju vračajo kot rezervisti v civilni poklic. To podpiranje se izraža v prvi vrsti na ta način, da društvo posreduje v korist tem osebam v ta namen, da se jim preskrbi delo in pa službe in sicer vpoštevajoč individualno razmere posameznega rezervista tako, da se skuša zagotoviti jim take službe, takle mesta in tako delo, katero odgovarja njihovim zmožnostim, njihovega znanja ter poklica, ki so ga izvrševali pred vstopom v vojaško službo. Poleg posredovanja dela in preskrbovanja primernih služb ima društvo srebrnega križa namen, dajati rezervistom moralno in gnotno podporo, zlasti tudi v ta namen, da se jim omogoča ali saj olajša obrtna in pridobitna samostojnost, eventualno tudi na ta način, da se jim omogoča pridobiti si popolnejšo in temeljitejšo izobrazbo v njihovem poklicu. Delavnost srebrnega križa ima poleg tega tudi karikatивно stran, ki se izraža v tem, da se rezervistom, ki so brez sredstev, naklanja začasne podpore ter da se obolelim daje bolniške podpore. Iz teh kratkih navedb je razvidno, da ima društvo jako lepe resne in koristne namene. Delovanje društva more postati odlične koristi in vrednosti tako za osebe, ki dela iščejo kakor za osebe, katere potrebujejo primernih uslužbenecov in delavcev.

Kranjska podružnica srebrnega križa bode posebno pozornost posvečala odsluženim vojakom, ki so doma na Kranjskem ali pa žele na Kranjskem dobiti si dela ali službe. Po prebiti vojaški službi je obilo sinov naše kranjske dežele v veliki in resni zadregi kam se obrniti. V tej nepoučenosti in zadregi si prav često ne morejo dobiti primernega zasluga in tako se zgodi, da se žal le prehitro udajajo naravnost nevarnemu nagnjenju ali pa zapeljivim vabilom ter odhajajo v najboljših letih iz domovine, kateri na ta način gredo v izgubo dragocene delovne moči. Ne more biti dvoma, da se bode prizadevanjem društva srebrnega križa posrečilo v premošnjih slučajih zblizati in zediniti osebe, ki službe iščejo in pa osebe, ki imajo delo in službe. Delovanje more biti tembolj uspešno, ker se naše posredovanje naslanja neposredno na sodelovanje vojaških oblastev.

Sokolski zlet v Kamniku. V Kamnik torej vse, kar lajze inu gre to nedeljo, dne 16. t. m., povodom sloške sokolske župe "Ljubljana I". Pridi si, dragi brat, ogledat pri tej priliki jednega biserov slovenske zemlje, kranjski Isl. Vsakemu nudi ta veleromantična okolica tisočeri kranjskih lepov kakor tudi drugih privlačnih mičnosti. Pridi se, neustrašni, zagoreli planinc, se malo pomudi pod nebotične stene čarobnih Kamniških planin, pridite, srečni letoviščar, ogled si krasni ta slovenski svet, in gotovo si izbereš ta bratski kraj za svoj počitek. Pridi rahlostni ti poet v to milino, tu v rojstnem kraju našega dičnega pesnika Medveda bodeš našel v bajnem šumenju in bobnenju brzokrilne hčerke planin, srebropene Bistrice tisočero uteh in srčnih odmorov in nadalje, ti pisatelj, na teh tleh najdeš nov vir svojim zgodovinskim in drugim pripovedkam, iz katerih si, kakor dika naša, naš Jurčič v svojih Rokovnjah, spleteš nevenljivi venec slave. Ne zamudi tudi ti zamaknjeni starinar ogledat si eno najlepših zbirk vsevrstnih starin na Slovenskem, last gosp. Sadnikarja. Vsakemu stanu in poklicu nudi ta bogatoromantični kraj izvanredno užitek in pokrepčilo, ki ti hladno v obraz veje pristni planinski zrak. Posebno pa še ti, kremeniti brat Sokol ne zamudi pohiteti v objem te radostjo pričakujočega sobrata, saj veš, da vendar radi tebe vse sem vre. Ti nikakor ne moreš in ne smeš izostati. Vsi se zberimo povodom tega sokolskega slavlja, da pokažemo disciplino, slogo, mnogoštevilnost in moč slovenskega Sokolstva ter postavimo na znani sramotilni rokovnjaški steber na tukajšnjem trgu zadnji prireditelj Čukov, ki se jih je pri takem povodu, kakor je otvoritev in blagoslovljenje njihovega doma v Mekinjah, zbralo komaj par četverstopov. Vsi pridite, da si na lastne oči ogledate tisti znani dekanih od Kamnika pa do Sedla segajoči zob, da se prepričate, da je začel že pošteno gniti in se krhati. Z mnogoštevilnim obiskom bodele tudi vi pripomožki k hitrejšemu propadu tega celemu okraju nevarnega zoba. Za vsevrstne zabave, izborna okrepčila pri zelo nizkih cenah na veselilnem prostoru je poskrbelo bratsko društvo z vso požrtvovalnostjo. Za prihod sem, kakor za odhod od tu imaš najprimernejše zveze, posebno pa bode vozil ob 12. uri 20 m. na nedeljo popolnoli poseben vlak iz Kamnika. Ti pa, o lično mestice, obleči svojo svatovsko oblačilo. Dokaži z razkošnjem mnogoštevilnih zastav, z okinčanjem s cveti in zelenjem, z ljubkim obnašanjem, sprejemom in z gostoljubnostjo proti došlecm, da se izredno raduje njihovega poseta in jih hočeš za poset še velikokrat pridobiti. Tu je prilika, da pokažeš, da si zrelo za promet tujcev. Ti pa, dragi nam gost izletnik, dobro pogledj, pod katero vobo gostilniško se zatečeš. Kdor ni razobesil zastave, ta ne reflektuje nate, seveda mu z isto mero meri. Saj v tem oziru ne bodeš v zadregi. Na veselo svidenje z gromovitimi Na zdar Vam kliče bratski Sokol kamniški.

»Sokol« Litija - Šmartno udeležijo se korporativno v nedeljo 16. t. m. zleta »Sokolske župe« v Kamniku. Telovadci in telovadkinje — le-te nastopijo polnoštevilno — urijo se neumorno dan na dan za dobojni nastop. Zletu pridruži se tudi občinstvo, nekateri planinci nameravajo celo na predvečer pohiteti v Kamniške gore, v nedeljo pa prisostvovati nastopu v Kamniku. Udeležba bo mnogobrojna in že med potjo vesela zabava. Odhod iz Litije je ob 4. zjutraj, vrnitev ob 1. ponoči. Zbirališče kolodvor v Litiji, kamor naj izvolijo izletniki pravočasno dospeti, na zamudo vlaka zanašati se je nevarno.

Prostovoljno gasilno društvo v Begunjah na Gorenjskem priredi v nedeljo popoldne v prijazni vasi v Žapuzah veliko veselico na prostem, in sicer na srenjskem svetu. Ker so Žapuze že tako lep in priljubljen izletni kraj Gorenjcev, bo prihitelo tem več gostov v nedeljo, da posetijo požrtvovalno begunjsko gasilno društvo. Veselični prostor bo lično okrašen. Pri veselici sodeluje godba na lok, vrši se srečkanje, plesalo se bode in pripravljenih je tudi še več drugih šaljivih prizorov, katerih pa danes še ne izdamo. Vrata bodo od kraja doprta, brez blagajničarja vstop, vsak bo prisrčno sprejet in gostoljubno pogosten. Začetek veselice je ob 3. popoldne.

Za zgradbo Sokolskega doma v Postojni. — Veselica v nedeljo. Društvo Sokolski dom v Postojni priredi v nedeljo dne 16. jul. veliko vrtno veselico na svojem prostoru poleg hotela »Ribnik«. Pri veselici sodelujejo vsa postojnska narodna društva. Na sporedu je v prvi vrsti javna telovadba, dalje se vrste petje, koncert, keglanje za dobitke, srečolov, posebno zanimiva tekma letalnih strojev in razni šaljivi prizori. Seveda je preskrbljeno tudi za ples. Veselica se prične ob 8. popoldne. Vstopnina na veselični prostor znaša 50 v za osebo, k plesu pa 20 v. Ker je namenjen dobiček veselice za zgradbo prepo-

trebnega Sokolskega doma v Postojni se pozivljajo vsi napredni krogi, da se veselice udeležijo in s tem pomorejo dvigniti naš Sokolski dom. Torej v nedeljo na svidenje!

Is Ajdovščino. Da bode župni zlet »Goriške sokolske župe« dne 23. julija t. l. v Ajdovščini tem krasneje uspel, prikočile so sedaj ajdovske »Sokole« tudi naše požrtvovalne gospodične na pomoč. Imele so že sestanke, pri katerih so si porazdelile raznovrstna predmeta ter prevzele razprodajo v paviljonih za dan zleta. Kakor čujemo izza kulis, nameravajo cenjene ajdovske dame ta dan sleherne hiše, kjer biva sokolski duh, kakor tudi ulice, kjer se bode vrstil sprevod, okrasiti z zastavami, evetjem in zelenjem, tako, da bode že itak na sebi prijazen in ličen trg Ajdovščina izpremenjen v pravi zemeljski raj. Mi, ki smo vedno v obližju naših krasotic, smo uverjeni, da bodo le-te prav tekmovale med seboj, da ponese sleherni udeleženec z zleta dne 23. julija t. l. najkrasnejše spomine.

Tržaško kolesarsko društvo »Balkan« naznanja vsem kolesarskim društvom, da priredi v nedeljo, dne 6. avgusta t. l. veliko cestno dirko za »II. jugoslovansko prvenstvo« na progi Bazovica - Lokve - St. Peter - Razdrto - Sežana - Opčina - Padriče - Bazovica. Natančna navodila dobe dirkači tekem tega meseca.

Akad. društvo slov. agronomov »Kras« na Dunaju vabi za vstop v društvo one abiturijente, ki se mislijo posvetiti študiju na zemljedeljski visoki šoli, t. j. poljedelstvu, gozdarstvu in kulturni tehniki. Društvo daje članom na razpolago obširno strokovno knjižnico, ki vsebuje vse za študij potrebne knjige, dalje razne zbirke in obširno čitalnico. Društvo je zgolj strokovno in torej zastopa le strokovne interese slovenskih zemljedeljskih tehnikov. Lokal društva: Dunaj XVIII. Lazaristengasse 12. Informacije glede študija, vpisovanja itd. pošiljajo med počitnicami: cand. agr. Zdravko Petkovšek, Stara Vrh. nika, gozdarski tehnik Rupert Brovet, Kozje na Stajerskem, kulturni tehnik France Hinterfechner, Ljubno v Sav. dolini.

Pri ljudski veselici škofjeloškega »Sokola« so bile pozabljene sledeče stvari: 1 vrečica (par jrvah čevljev), 1 pelerina, 1 rdeča srajca, 1 zaboj ženske telovadne obleke. Izgubiteljji naj se pismeno oglasijo na v. d. zbor omenjenega društva.

Solska poročila.

Gimnazija v Novem mestu. Na stari novomeški gimnaziji je bilo koncem leta 1910/11 270 učencev. Kakor posnamemo iz izveštja je bilo odličnih 35, za višji razred sposobnih z dobrim uspehom 159 in s povolnim uspehom 26, nesposobnih 35, ponavljalni izpit jih ima 13 in neizpravana sta 2. — Po narodnosti je 261 Slovencev, 2 Čeha in 7 Nemcev. Sicer so pa vsi katoličani; koliko jih je v Marijini družbi, ne pove izveštje, ki je še vedno lepo nemško pečeno. V najnižjih treh razredih so bile paralele, radi česar se je pončevalo v prostorih prejšnje ljudske šole. Na gimnaziji je bilo to šolsko leto tudi 6 privatistinj, izmed katerih so tri zdale z odliko. K zrelostnemu izpitu, ki je trajal tri dni, je bilo pripuščenih izmed 22 učencev 21. Kot najboljši je izvršil z odliko Stanko Škerlj, poleg tega še dva druga. Z večino glasov je izdelalo 7, enoglasno 8 kandidatov. Dva sta reprobirana in sicer eden na celo leto, drugi na 6 mesecev, eden je pa odstopil. Klasifikacija je sedaj odvisna od »vtiskaa«, ki ga dobi učitelj. In vtisk je bil precej, če ne docela odvisev od sapa, ki pihaja iz Marijine družbe. Če je bil na vrsti od Marijine družbe nepriljubljen kandidat, se je pazilo, da se je »vtisk« s kimanjem in raznimi opazkami poslabšal. Sploh se je izpit za nekatere kandidate, ki se niso hoteli celo leto hinavščiti, vršil približno tako kot Hinkovičev proces. Kajti vboji vtisk in vboja pravica, če sta v rokah katoliških čednosti prežetih značajnikov. Jako malenkostno in otroče se je zdelo kandidatom početje moža, ki zastopa katoliško krepkost in ljubezen do bližnjega, ki se je pri izpraševanju nepriljubljenih kandidatov vedel, kakor bi bila matura komična pantomima ali klovnška predstava v cirkusu. Vsemu temu je sledila primerna valeta. Kandidatje, ki čutiljo v sebi poštenost in samozavest, so ignorirali črno patuljko, ki se je celo leto posluževala po Judežvo podle denunciacije in drugih sličnih sredstev.

Dijaško podporno društvo „Radogoj“.

Zadnji termin za vlaganje prošnje je 15. avgust. Abiturijente naj prilože prošnjam maturitetno in ubožno spričevalo, iz katerega naj bo

jasno razvidno premoženjsko stanje prosilkevo, oz. njegovih staršev, visokošolec naj pa priloži prošnjam spričevalo o prenehanju izpitu, oz. kolo-kvijska spričevala in ubožni list. Na prošnje, ki ne bodo imele teh prilog, se odbor ne bo oziral. — Opozorjamo gg. visokošolce in abiturijente, da je letos društveno denarno stanje zelo neugodno. Število podpor društvu se je namreč letos zelo skrčilo; naravna posledica temu bo, da tudi društvo ne bo moglo dati toliko podpor, kakor v preteklem letu. Apeli na občinstvo, denarne zavode, občinske zastope itd. so ostali večinoma glas vpijočega v puščavi. Prosilcev vsako leto več, denarnih prispevkov vedno manj! Kako bi bilo mogoče dvigniti prispevke društvu?

Odbor je storil v tem oziru, kolikor je mogel, vspehi so bili majhni. Mislimo, da ne preostaja drugega, nego da pomaga dijaštvo samo društvu pri nabiranju podpor. To bi bila lepa, hvalečna in prav koristna naloga visokošolcev in abiturijentov v počitnicah. Dijaštvo naj ne zahteva samo od podpornega društva, temveč naj tudi dejansko pomaga društvu pri nabiranju prispevkov. Abiturijenti in visokošolci! nabirajte prispevke za »Radogoj« pri privatnih osebah, prirejte društvu v korist veselice, igre itd.; le na ta način se bo dalo najpotrebnejšim dijakom pomagati toliko, da nadaljujejo, oz. končajo svoj visokošolski študij. Pričakujemo, da ta naš poziv najde mnogo odmeva ne le med kranjskim, ampak tudi med goriškim in stajerskim dijaštvom, ki bi v tem oziru lahko storilo mnogo več, kakor doslej.

Na delo tedaj gg. abiturijenti in visokošolci; ne držite v počitnicah križem rok, da ne boste po razdelitvi podpor jadikovali, če društvo ne bo moglo ugoditi vašim željam.

Odbor »Radogoj«.

Razne stvari.

* Prijeti anarhisti. Policija je v Buenos Airesu razkrila anarhističen komplot. Policija je zaprla dva italijanska akrobata, ki sta imela v svojem stanovanju delavnico za bombe. * Sežiganje mrličev. Iz krogov, ki imajo zveze z društvu za sežiganje mrličev prihaja vest, da bodo društva zgradila že v prvem letu, ko stopi na Pruskem sežiganje mrličev v veljavo, 28 krematorijev. V bližini Karlovih varov je zgorela včeraj skoro vsa vas Donive. Le s težavo se je posrečilo gasilcem rešiti vsaj del vasi. Zažgal je vlačugar, katerega ni hotel vzeti neki gospodar pod streho.

* Velika tatvina zlatnine v Kodanju. V Kodanju so vdrl pred par dnevi v nek prodajalno zlatnine neznan vlomilec in odnesli 208 briljantnih prstanov, 40 ovratnih okrasov, 110 zlatih broš, 40 medaljonov, 14 zlatih verižic in 14 zapestnic. Ukradene predmete cenijo na 45.000 frankov.

* Posledica lahkovernosti. V Petrogradu so umrle tri kmetice, ki so pripadnice sekte bičarjev. Umrle so vsled gladi. * Sveta Tatjanaa, o kateri so si domišljale kmetice, da je mati božja, jim je namreč zapovedala, da se morajo tri tedne strogo postiti. Kmetice pa tega strogega posta niso preživele in so umrle že čez par dni vsled oslabelosti.

* Jezikovna enakopravnost v justici. Državno sodišče je pod predsedstvom podpredsednika dr. pl. Grabmayra odločilo o pritožbi vpkojenega deželnosodnega svetnika Tomaža Einspielerja v Ljubljani proti justičnemu ministrstvu zaradi kršenja politične pravice jezikovne enakopravnosti, da to ni bilo kršenje po ustavi zajamčene pravice jezikovne enakopravnosti, da so justični uradi na celo vrsto slovenskih vlog, ki jih je oddajal pritožnik v slovenskem jeziku, odgovarjali v nemškem jeziku.

* Na njegovo lastno željo ga bode obglavili. V Nemčiji imajo kot smrtno kazen vpeljano obglavljenje in sicer s sekuro. Narednik Ernest Müller, ki je bil pred letom zabodel svojo ljubico, je bil od vojnega sodišča v prvi instanci obojen na 15 let ječe. Proti tej razzodbi se je Müller pritožil, češ, da mu gre kot morilecu smrtna kazen. V drugi instanci je bil nato tudi res obojen na smrt in je odklonil napraviti prošnjo za pomilolčenje na cesarja. Prošnja, ki sta jo napravila župnik in njegov oče, je bila odklonjena in Müllerja bode sedaj na njegovo lastno prošnjo obglavili.

* O parniku »Santa Rosa«. Vzrok da se je parnik »Santa Rosa«, o katerem smo poročali v včerajšnji številki, potopil, leži v tem, da so uporabljali železniški delavci na obrežju velik metalec svetlobe, ki so ga na parniku imeli za svetlobno znamenje iz svetilnika. Ker se je prvotno zdelo, da škoda ni tako velika, kapitan ni skušal potnikov izkrcati. Proti jutru pa je dobila ladja razpoko, ki jo je popolnoma razrgala. Prvi rešilni

čoln se je razbil na skalah. Končno se je posrečilo enemu mornarju doseči kopno z rešilno vrvjo in je ta mornar nato rešil še 192 potnikov, med tem, ko so vsi drugi utonili.

* Drzni vlomilec. V Berlinu so vlomili drzni tatovi v prodajalno juvelirja Scharmona v Oranienstrasse in odnesli zlata in dragocenosti v vrednosti 200.000 mark. Najeli so si stanovanje nad prodajalno in napravili v tla veliko luknjo, skozi katero so zlezli v prodajalno. K sreči se vlomilec ni posrečilo vlomiti v železno blagajno, kjer so bili shranjeni najdragocenejši predmeti.

* Ubogi dominikanci. Pred kratkim je nameraval lastnik »NewYork Herald«, Gordon Bennet, kupiti otok Laeromo. Obljubil je dominikancem za otok 6 milijonov kron. Ker se pa interesira za otok tudi knez Windischgrätz, so poklicali dominikanskega provinciala patra Kneza na Dunaj in mogoče je, da kupi knez Windischgrätz otok ter da preide na ta način otok v avstrijsko last. Odvisno je to le od tega, kdo bo za otok več ponudil, ker dominikanci pink, pink visoko cenijo.

* Od znane avtomobilske tvorice Laurin & Klement v Mladi Boleslavi nam zopet javljajo novo zmago. To poročilo ne bo presenetilo nikogar, zakaj glede na to, da o Laurinu & Klementu ne govorimo drugače, kakor o kakovostni znamki, ki nudi največjo zmožnost ob veliki eleganci in stanovitnosti, pač ne more biti drugače, da najmočnejša vozila tudi zmagojato. Tako sta Laurin & Klement zopet zmagovito dosegla cilj dne 2. julija t. l. v Moskvi pri dirki na 100 vrst. En voz je tekmoval v II. kategoriji in dobil prvo darilo, drugi voz v III. kategoriji je pa dobil II. darilo.

* Statistika o gozdovih na zemlji. Dr. Elergert je napisal v glasilu pariške geografske družbe zanimivo poročilo o stanju gozdov na zemlji. On trdi, da je na celi zemlji 1518 milijonov hektarjev gozda, kar bi odgovarjalo skoro četrtini trdne zemlje. Največ gozda izmed vseh dežel ima Kanada, in sicer 323 milijonov hektarjev, torej precej več kot cela Evropa, ki ga ima tudi skoro tretjino svojega obsega, namreč 303 in pol milijona hektarov. Tri četrtine evropskega gozda pripada Rusiji in Skandinaviji. Najbolj pogozdena je Finska, ki ima polovico gozdov, kar se skoro lahko trdi tudi od Bosne in Hercegovine. Izmed evropskih držav imajo gozda Rusija 210 milijonov hektarov, Skandinavija nekaj čez 20 mil., nato pride Avstrija, ki ima 16 mil. gozda, dalje Nemčija 14 mil. in Francija 10 milijonov. Najmanj gozda ima Španka, ker so uničili cele pokrajine gozdov, kar sedaj brdiko občutijo. Omenjeno naj bode, da ima Indija 50 mil. hektarjev gozda in Japan, o katerem so vedno mislili, da je najrevnejša država na svetu glede gozdov, ga ima celo 23 milijonov hektarjev.

* Snubitve s smotkami. Holandski fantje na originalen način snubijo. Ta snubitev je posebno pripravna za one mladeniče, ki niso preveč zgovorni, kajti snubitev se vrši popolnoma molče. Če se mladenič zagleda v oči kake deklice, tedaj si kupi smotko in potrka na njena vrata. Dekle odpre in ko vidi mladeniča s smotko, mu jo prižge. Ni treba, da bi se poznala. Mladenič pride lahko k dekletu, ki je je le od daleč videl. Drugega ali tretjega dne gre mladenič zopet k domu svoje izvoljenke in zopet ne izpregovori niti besede, temveč pokaže s smotko, da potrebuje ogenj. Mladenič pride še v tretje s smotko v ustih. Če pa mladenič ne ugaia dekletu, tedaj mu ne da ognja ter mu pred nosom zapre vrata. Če ji pa ugaia in če so starši zadovoljni s poroko, tedaj pelje mladeniča v sobo, kjer mu prižge smotko in mladenič zopet molče kadi. Ko mladenič pokadi smotko, mu da nevesta drugo. S tem je snubitev končana. — Tudi na Španskem se s pomočjo cigarete odkriva ljubezen. Mladenič spusti pred dekletom cigareto na tla. Če dekletu mladenič ugaia, mu pobere cigareto, na kar začneta govoriti. Če mu pa ne pobere cigarete, tedaj pomenja to, da je mladenič pogorel...

* Kako skrbje v jezuitskih zavodih za naraščaj. V Pradlu pri Inomostu imajo jezuitje deško semenišče za vzgajanje jezuitskega in misijonarskega naraščaja. Kako se dela v tem zavodu, to popisuje »Tiroler Wast« z dne 2. julija, št. 591, na podlagi konkretnega slučaja, ki ima to prednost, da je sodnijsko dokazan in ki živo spominja na one čase, ko posvetna oblast še ni imela pravice, posvetiti za samostanske kulise. Slučaj je sledeči: Zakonska Mayr v Inomostu — mož je kovaški pomočnik — sta imela razen napol slepe hčerke tudi 15 let starega, jako nadarjenega sina. Fant je služil že dve leti v trgovski pisarni firme Hörtnagel z najboljšim uspehom, a je naenkrat izginil. Na največjo žalost zapuščenega rodbine ni bilo dobiti po njem nobenega sledu. Uboga mati je neprestano

poizvedovala po svojem sinu in je končno čez pol leta dognala, da je neki dečko videl njenega sina v jezuit-
skem semenišču. Dotični dečko je
vedel celo imenovati patra, v čigar
družini je Mayrja videl. Nov žarek
upanja prešine ubogo mater. Šla je
iskat svojega sina v samostan. A ka-
ko iznenadenje. V samostanu ni hotel
nihče nič vedeti o njenem sinu. Oče
je vso stvar naznanil sodišču, mati
pa je izvedela za naslov tistega pa-
tra, v čigar družini so videli njene-
ga sina, kajti ta pater, Oton Braun-
ner, je bil že odšel v Speyr na Nem-
škem. Z milim pismom se je mati
obrnila do patra Braunerja, a še ni-
lejšji je bil odgovor tega patra. Z naj-
slajšimi besedami je sporočil ubogi
materi, da popolnoma nič ne ve o nje-
nem sinu, pač pa upa, da se vrne v
nekaterih letih kot ugleden gospod!
Sodnijska preiskava pa je dognala,
da je ravno ta pater na jezuitski na-
čin vjel neizkušenega fanta in ga
spravil v samostan. Ker mati ni ne-
hala iskati svojega sina, so jezuiti
poslali fanta najprej v St. Gallen v
Švico in pozneje v Turin, in sicer
pod tujim imenom (Andrej Seby), da
bi izbrisali vsak sled za njim. Ko so
jezuiti videli, da jim je sodnija za-
peti, dali so fantu pisati svoji ma-
teri pismo, naj ga nikar ne išče. Pis-
mo pa so dali duhovni tovariši neke
na Belgijskem na pošto, da bi fanta
ne iskali v Turinu. Kljub vsemu te-
mu se je pa policiji posrečilo, izse-
diti fanta in ga privedi pred sodnijo.
Tam je fant po pravici povedal, kako
so ga zvalili v samostan in kako so
ga skrivali v raznih krajih ter se ves
srečen vrnil k svojim staršem. Sodni-
ja je proti raznim samostancem za-
čela kazensko postopanje, pa jim ni
mogla do živga, ker so vsi pravočas-
no pobegnili v inozemstvo. Namen
posvečuje sredstvo! Po tem geslu so
delovali ti famozni božji namestniki
v srednjem veku, v znamenju tega
gesla so tudi zgoraj imenovanega
fanta zvičajno speljali v samostan,
učeč ga, da staršev ni treba ubogati
in po tem geslu se ravna tudi sploh,
le žal, da nerazsodno ljudstvo tega
ne spozna in se da vedno novič vjeti
v nastavljenе zanjke.

* **Kolera.** V Scaglieriju v bližini
Kotora sta se pripetila dva slučaja, o
katerih sumijo, da sta azijska kolera.
Oba bolnika so prepeljali v Kotor v
vojaške barake. Bakteriološka preiskava
še ni končana.

* **Odpravljeni prazniki.** V motu
propriji je papež določil, da pre-
lože prazniki na nedeljo, vendar pa
je besedilo te papeževе odločitve tako
nejasno, da se da obrniti kakor se
hoče in da je treba počakati še ko-
mentarja k temu motu propriji.

* **Velika tatvina bankovcev.** V
skandinavski banki so tatovi ukradli
predvčeršnjim 21 bankovcev po
1000 K. V Helsingforsu so prijeli ne-
kega Amerikanca, ko je hotel zme-
njati enajst teh bankovcev. Njegove-
mu sokrivcu se je posrečilo pobegniti.
Aretirani ne mara ničesar izpove-
dati o sebi in svojih sokrivcih.

* **Vročina v severni Ameriki**
vedno narašča. V Michiganu so za-
čeli goriti gozdovi in je zgorelo že
več vasi. V New Yorku je bilo tako
vroče, da je umrlo ponoči 25 oseb za
vročinsko kapjo. Voznike, ki imajo
težko obložene vozove, kaznujejo za-
radi trpinčenja živali. Mnogo živali
poepta po ulicah, smrad je nezno-
sen. Iz Bay Cityja poročajo, da sta
zgoreli mesti Sable in Evesoda na
Uronskem jezeru. Nad 20.000 ljudi
je brez strehe.

* **Tovarna za dinamit zletela v
zrak.** Včeraj je zletela nemška to-
varna za dinamit v Würtembergu v
zrak. 10 oseb je bilo ubitih, 20 jih je
bilo težko ranjenih in bodo najbrže
vsi podlegli svojim poškodbam. Dele
trupel mrtvih so našli celo v bliž-
njem gozdu. Vzrok eksplozije še ni
znan.

* **Cene živil in obleke in delavske
plače v Starem Rimu.** Pri današ-
njem splošnem zanimanju za dra-
ginsko vprašanje in boju za zvišanje
plač delavcem in obrtnikom bodo go-
tovo marsikoga zanimale tozadevne
življenske razmere v Starem Rimu.
Edini dokument, ki nam v tem ozi-
ru daje točna pojasnila v rimskih
časih, je razglas cesarja Dioklecijana
iz leta 301, ki je naslovljen: »De
pretiis rerum venolium«. Ta ukaz
vsebuje največje cene, po katerih se
je sploh še smelo blago prodajati. Iz
tega sledi, da je bilo blago navadno
in v raznih krajih gotovo še veliko
cenejše kot se navaja v tem ukazu. Če
se spremene takratna denarna vred-
nost, teži in mere v današnje, dobi-
mo na primer, da je smel stati hekto-
liter rži največ 6 K 30 v, torej več
kot za polovico manj kot danes. V
istem razmerju stoji fiziolo in grah.
Najdražja je bila leča, po 10 K 50 v.
Prešičevo meso, sveže, je bilo naj-
dražje po 66 vin., prekajeno po 88 v.
Kilogram gvozdja je veljal največ 1 K
10 vin. Gvozdja je meso samo 44 vin.,
mast 66 vin. in surovo maslo 88 vin.
Olje, ki se je takrat kakor tudi še da-
nes, posebno v Italiji, zelo pogosto
rabilo pri kuhi, je bilo različno po

kakovosti in sicer od 40 vin. do 1 K
30 vin. Nasprotno pa so bile takrat
morske ribe dražje kakor rečne in po-
točne. Prve so stale od 88 vin. pa do
1 K 33 vin., druge pa samo od 44 do
88 vin. kilogram. Po ceni pa so bile
ostrige, ki se jih je dobilo najmanj
sto za 1 K 83 vin. Domače vino se je
smelo prodajati najdražje po 27 vin.,
boljša vina pa so dosegla ceno od 54
vin. do 1 K. Iz teh podatkov razvidi-
mo, da so bila živila pred 1600 leti
približno za polovico cenejša. Dru-
gače je bilo z obleko. Čevlji so bili
po ceni. Navadni čevlji so stali 2 K
16 vin., boljši pa 4 K 40 vin. Dalma-
tika pa, to je platnena moška spod-
nja obleka, je stala od 27 K do 180
kron. Ženska vrhna obleka pa od 31
kron do 162 vin. Pri tem pa moramo
upoštevati tudi dejstvo, da so bile
stare obleke veliko bolj trpežne in da
je nosilo eno obleko večkrat več ro-
dov. Delavske plače so bile majhne.
Vsi delavci so imeli hrano pri svojih
delodajalcih. Poleg hrane so dobivali
na dan poljski delavci po 45 vin., pa-
stirji po 36 vin., zidarji po 90 vin.,
kovači po 90 vin. itd. Najboljše plače
so imeli sobni slikarji, ki so imeli po-
leg hrane 2 K 70 vin. dnevnih plače.
Ta Dioklecijanov ukaz nam priča
torej jasno, da delavci, ki so bili na-
vezani na ročno delo, v onih časih
niso bili prav nič na boljšem kakor
danes.

**Ciril-Methodova podružnica za
Škofljo priredi v nedeljo dne 16. t. m.**
veselico na prijaznem vrtu g. Jesiha v
Rudniku (pri Rdečem križu). Zabave
bodo našli dovolj stari in mladi in
nikomur ne bo žal uric, ki bodo
minule v neprisiljeni zabavi kaj hitro.
Ker je pešhoda iz Ljubljane do Ru-
dnika komaj pol ure, se je nadejati,
da v obilnem številu posetijo veselico
Ljubljančani, ki bodo s svojo navzo-
čnostjo vzbudili narodno zavest in
pokazali svoje simpatije do zveste pre-
koristne družbe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slovenske zahteve v Trstu.
Trst, 13. julija. V snočni seji ob-
činskega sveta se je razvila zopet
ostra debata o šolskem vprašanju.
Nastopil je poslanec dr. Vilfan, ka-
kor v zadnji seji, ter poudarjal, da
Slovenci sicer niso nasprotni itali-
janskim šolam, vendar pa morajo kar
najostreje protestirati proti temu, da
Italijani popolnoma zanemarijo slo-
venske šolske zahteve. Socijalni de-
mokrat Černiše je pripoznal upravi-
čenost slovenskih zahtev.

PARLAMENT.
Češko - nemška pravna pogajanja.
Dunaj, 13. julija. Današnji »Vater-
land«, ki ima ozke stike s knezom
Thunom, pravi, da bo poletno zaseda-
nje parlamenta zelo kratko in da bo
segalo komaj v prve dni avgusta. —
Češki deželni zbor septembra ne bo
sklican, pač pa se bodo začeli kon-
cem avgusta najenergičnejši koraki,
da se spravi v tir pravna pogaja-
nja med Čehi in Nemci.

Gauscheva pogajanja.
Dunaj, 13. julija. Danes dopol-
dne je imel ministriški predsednik ba-
ron Gausch konferenco s posameznimi
socijalno - demokratičnimi sku-
pinami. Konferiral je z Némcem, To-
naškom in Šmeralo kot zastopniki
čeških socijal. demokratov, z Adler-
jem, Zajcem in Pernertorferjem
kot zastopniki nemških socijalnih de-
mokratov, s Pittonijem kot zastopni-
kom italijanskih in z Diamantom kot
zastopnikom poljskih demokratov. —
Popoldne ima konferenco z romun-
skim poslancem Hormuzakijem in s
predsedstvom nemškega »National-
Verbanda«.

Cesar in zbornica.
Dunaj, 13. julija. Cesar pride že
dne 17. julija zjutraj na Dunaj in
ostane čez dan v dvornem gradu. —
Dne 18. julija ima prestolni govor,
nakar se takoj vrne v Ischl.

Italijanska klerikalna stranka.
Dunaj, 13. julija. Italijanska
ljudska stranka se konstituira v po-
nedeljek v parlamentu. Za predse-
dnika bo najbrže izvoljen Conci.

Enotni češki klub.
Praga, 13. julija. V ponedeljek
se konstituira na Dunaju »Enotni če-
ški klub«. Agrarci nasprotujejo te-
mu, da bi bil sprejet v klub pater Za-
hradnik, dokler ni odložil vseh funk-
cij, ki jih je sprejel kot agrarni po-
slanec. Med temi funkcijami je tudi
mesto v železniškem svetu. Pater Za-
hradnik je bil sedaj izvoljen proti
oficijalnemu agrarnemu kandidatu.
Obstrukcija v ogrskem parlamentu.

Budimpešta, 13. julija. Med Ju-
sthovo in Košutovo stranko se je do-
segel kompromis glede skupne ob-
strukcije vojaško - brambnih zako-
nov. V debato bo poseglo 50 obstruk-
cijonističnih govornikov, od katerih
obljubuje vsak, da bo govoril naj-

manj en dan. Včerajšnja socijalno-
demokratična demonstracija je bila
velikanska, vendar pa se je izvršila
popolnoma mirno.

Avtomobilska nesreča.
Trst, 13. julija. V bližini Nabre-
žine sta se hotela snoči dva avtomobi-
la ogniti drug drugemu. Pri tem je
priletel en avtomobil ob cestni ka-
men in se prevrnil v globočino kraj
ceste. Ena dekla je bila takoj mrtva,
drugi so bili le lahko poškodovani.
Orožništvo je oba šoferja aretiralo.

Srbska banka v Sarajevu.
Sarajevo, 13. julija. Vlada je ob-
klonila statut srbske banke, ki bi
imela izdajati tudi zastavne liste.

Kongres slovenskih časnika.

Belgrad, 13. julija. V dopoldan-
ski seji je referiral Bolgar Popeva o
ekonomskem zblizanju slovenskih
narodov. Srb Ivanica o slovenski te-
legrafski agenciji. Kongresisti so
pozorno poslušali referate in naročili
posebnemu odseku, da definitivno
reši to vprašanje. Izbrali so odbor iz
vseh slovenskih narodov, ki naj bi v
prihodnjem zasedanju kongresa ali
pa še prej ustanovil to agencijo. Od
kongresa je bil izvoljen za Hrvate in
Slovence v odbor Pustoslavšek, Bol-
gar Bačev, Čeh Hovorka, Srb Ivanič,
Poljak Sokolowski in Gališki Rus
Gluskievič. Ruski zastopnik bo sku-
šal doseči sporazum med raznimi ru-
skimi telegrafskimi agencijami, da
izberejo svojega zastopnika. Jutri se
sestanejo slovenski časnika v Za-
grebu. Mesto Belgrad je napravilo
za danes sestanek. Predsednik Nu-
sić je nato zaključil kongres z zahva-
lo za mnogobrojno udeležbo. Kongre-
sisti so se korporativno udeležili vo-
jaške revije pred kraljevim dvorom.
Kralj Peter je prišel burno podrav-
ljen na balkon, popoldne pa so Mli
časnikarji pozvani na dvor, kjer se je
vršil parobrod. Danes se odprle so
posredne belgradske po priredile sno-
či udeležencem na Kalimegdanu ve-
ličastno slavnost, katere se je udele-
žilo nad 5000 ljudi.

Belgrad, 13. julija. Ob 4. popol-
dne je sprejel kralj v dvorskem par-
ku slovenske časnika. V imenu
kongresistov je pozdravil kralja Čeh
Holeček. Kralj je izjavil, da mu je
milo, ko vidi v Belgradu množične
vile zastopnike slovenskega časn-
karstva, kar dokazuje slovensko vzaj-
emnost. Kralj je bil srčno pozdrav-
ljen za nagovor in se nato pogovar-
jal z Rusom Kulakowskim, z gališ-
kim Rusom Šalinskim, s Poljakom
Kruskiewskym, s Slovincem Pusto-
slavškim, z Bolgarom Georgijevim
in Hrvatom Gerlovičem. Nato je
kralj še enkrat pozdravil kongresi-
ste in jim želel, da poneso v svojo
domovino drage spomine iz Belgra-
da. Kongresisti so kralja burno po-
zdravljali. Končno je kralj pogostil
kongresiste s sladoledom, ledeno ka-
vo in svežim pecivom, nakar so se
poslovili kongresisti od dvora.

Belgrad, 13. julija. Pri včerajš-
nem banketu na čast časniškemu
kongresu je bilo navzočih nad 400
ljudi, med njimi najuglednejši me-
ščani belgradski. Vrsto zdravic je
otvoril župan Davidovič, ki je na-
zdravil slovenskim časnika. Rus
Bašnjakov je nazdravil srbskemu na-
rodu in njegovemu kralju Petru.
Odgovoril je župan Davidovič. Ju-
stični minister Arandjelović je na-
zdravil slovenski vzajemnosti. Po-
ljak Krulkiwsky ojačenju srbskega
naroda. Načelnik samostojne stranke
Stojanović je pozval časnika, da
naj se otresejo separatizma in okle-
nejo skupnega dela. Sledile so še dr-
uge oduševljene zdravice in prijetno
razpoloženje je vladalo med kongre-
sisti. Peto je belgradsko pevsko dru-
štvo. Po banketu so šli časnika v
oficirski dom, kjer so jih srbski čas-
tniki kar najbolj simpatično pozdra-
vili.

Nevarnost na Balkanu.
Dunaj, 13. julija. Tukajšnji di-
plomatični krogi smatrajo položaj
na Balkanu za zelo resen. Vsi višji
uradniki v zunanjem ministrstvu, ki
imajo važne balkanske referate so
moral preložiti ali prekiniti svoje
dopuste. Snoči in danes se razširja
vest, da ni odplulo vojno brodovje iz
Reke v Dalmacijo samo zaradi ma-
nevrov, marveč da ima tudi nalogo,
da se kolikor možno približa albanski
obali.

Berolin, 13. julija. Iz Carigrada
poroča »Lokal Anzeiger«, da je ru-
ski poslanik na Cetinju sporočil čr-
nogorskemu kralju željo ruske vlade
in carja, da naj ne podpira več vsta-
škega gibanja v Albaniji.

Potres.
Solun, 13. julija. V Ohridi in
okolici so čutili včeraj več močnih
potresnih sunkov. Prebivalstvo je
zelo vznemirjeno.

Požar.
Ottawa, 13. julija. V Kanadi raz-
sajajo silni gozdni požari. Mesto Por-
cupine je popolnoma pogorelo. Požar
je nastal tako nenadoma, da je gnal

prebivalce v jezero, ob katerem leži
mesto. 600 ljudi je skočilo v jezero in
je od njih 200 takoj utonilo. Vseh žr-
tev v tem samem mestu je 400 do
600. Tudi z drugih krajev Kanade
poročajo o grozovitih požarih.

Gospodarstvo.

— Žetev na Kranjskem se je
vobče že pričela, na Dolenjskem so
ponekodi strn tudi že spravili pod
streho. Pridelek je zadovoljiv, mar-
siki je tudi vrlo dober. Izmed žitnih
vrst je najbolj uspela rž, nekoliko
zaostala je pšenica. Posebno lepo ka-
že oves. Mnogo kvara so na strni na-
pravili hudi viharji in nalivi meseca
junija, sicer bi bila žetev dosti ugod-
nejša. Lepa strnj je v ljubljanski okoli-
ci in v kranjskem okrajnem glav-
stvn. Tudi na Notranjskem kaže lepo
letosnji pridelek. Prave, končne
uspehe pa bo v kratkem mlačev po-
kazala.

„Domovina“

posreduje pri oddaji primernih sta-
novanj za dijake. Zato prosimo vse
one stranke, ki imajo oddati dijaška
stanovanja, da javijo to čim preje
odboru društva; ravnotako se lahko
obračajo starši dijakov do društva,
ki bode njihovim željam radevolje
ustreglo. — Pojasnila daje gosp.
prof. Anton Jug, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 3 I.

Darila.

Za sokolski tekmovalni sklad
je nabrala gđ. Jerica Dolenec na II.
župnem zletu v Škofji Loki 57 K 69 v,
katere je plodonosno naložila v »Mestno
hranilnico«. Da bi našla mnogo po-
srenimolcev!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 10. julija: Marija Krule, že-
na čevljarkega pomočnika, 41 let,
Cegnarjeva ulica 10.

Dne 11. julija: Ivana Seunig,
učiteljica, 22 let, Stari trg 7. — Fr.
Koretič, bivši delavec, 54 let, Rade-
kega cesta 11.

Dne 12. julija: Otilija Slavič,
hči tapetniškega pomočnika, 8 ur,
Kladzina ulica 1. — Ivan Kos, sin
tovarniškega delavca, 2 meseca, Ka-
rolinska zemlja 53. — Ivan Janc,
krojač, 24 let, Radekega cesta 11.

Mnenje gospoda dr. P. Jonna - Troili-
ja, zdravnika »Dobrodelnega dru-
štva Nj. Vel. kraljice - matere«
Rim.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Naznanjam Vam, da pripisujem
že več časa z uspehom Vaše Serraval-
lovo kina - vino z železom in posebno
se ga poslužujem pri malokrvnosti
otrok, ki ga jako radi jemljejo.

Rim, 4. julija 1909.

Dr. Jonna - Troili.

Borzna poročila.

Ljubljanska

»Kreditna banka v Ljubljani«.

Uradni kurzi dunajske borze 13. julija 1911.

Menjalni papirji.	Dunaj	Varšava
4% majeva renta	92-15	92-35
4% srebrna renta	95-90	96-10
4% avstr. krona renta	92-10	92-30
4% ogr.	91-10	91-30
4% kranjsko deželno posojilo	94-50	95-50
4% k. o. češke drž. banke	93-65	94-65

Srednje.	Dunaj	Varšava
Srednje iz 1. 1860 %	418-75	430-75
„ 1864	610-—	622-—
„ tiske	306-50	318-50
„ zemeljske izdaje	292-75	298-75
„ II.	278-50	284-50
„ ogrske hipotekne	249-—	255-—
„ dun. komunalne	498-50	508-50
„ avstr. kreditne	503-—	513-—
„ ljubljanske	83-50	89-50
„ avstr. rdeč. križa	69-50	75-50
„ ogr.	46-—	52-—
„ bazilika	36-—	40-—
„ turške	249-50	252-50

Menjalne.	Dunaj	Varšava
Ljubljanske kreditne banke	477-50	483-50
Avstr. kreditnega zavoda	656-80	657-80
Dunajske bančne družbe	547-40	548-40
Žužne železnice	120-50	121-50
Državne železnice	745-—	746-—
Alpine-Montana	814-25	815-25
Češke sledstorne družbe	289-—	291-50
Zivnostenske banke	280-50	281-50

Valute.	Dunaj	Varšava
Cekini	11-36	11-39
Marki	117-35	117-55
Franki	95-05	95-20
Lire	94-70	94-90
Rublj.	253-50	254-50

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 13. julija 1911.

Termin.	za 50 kg	11-35
Pšenica za oktober 1911	za 50 kg	9-35
RZ za oktober 1911	za 50 kg	7-63
Koruza za julij 1911	za 50 kg	7-70
Koruza za avgust 1911	za 50 kg	7-10
Koruza za maj 1912	za 50 kg	8-16
Oves za oktober 1911	za 50 kg	8-16

Elektr.
Mlačnice.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

deluje najboljšo priznana
**Tanno-chinin tinktura
za lase**

katra okrepčuje lasišče, odstranjuje
luske in preprečuje izpadanje las.
Isteklema z navadom 1 kreno.
Raspoložljiva se z obratno pošto ne manj kot
dve steklenici.

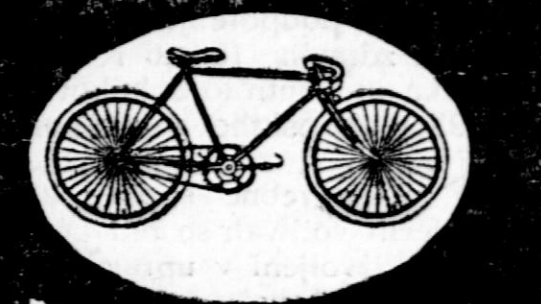
Zeloga vseh preizkušenih zdravil,
medic. mil, medicinal. vin, špeditelj-
let, najfiniših parfumov, kirurških
obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani Resljeva cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega
jubli. mostu.

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi
druž. bolnišniški blagajnične lekarnice,
c. kr. tobačne tovarne in okr. bolnišni-
ke blagajne v Ljubljani.

KINTA
CYCLES

Priznana močna, lahko tekoča
solidna in neprekosljiva so
KINTA kolesa.
Kajohinjele jamstvo. Gostovni cikli brezplačno.

K. Čamernik
Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Special. trgovina s kolesnim posam. deli.
Izposojevanje koles.

Meteorološko poročilo.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
12.	2. pop.	740-1	26-2	sr. jvzh.	jasno
	9. zv.	740-4	20-1	sl. svzh.	"
13.	7. zj.	740-8	15-7	sl. jvzh.	"

Srednja včerajšnja temperatura 19°6',
norm. 19°7'. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Potrjim srcem javljam tužno
vest, da je naš soprog, oziroma oče,
stari oče in brat, gospod 2417

Marin Nadilo
vinotičec

po dolgotrajni in mučni bolezni, v
starosti 74 let, umrl danes ob 2.
popoldne, previden s svetotajstvi za
umirajočega.

Pogreb bude v petek ob 4. uri
popoldne na tukajšnje pokopališče.

V Cerknici, 12. julija 1911.

Žalujoci ostali.
Namesto vsakega drugega obvestila.

Tužnim srcem naznanjam vsem
sorodnikom prijateljem in znancem
prežalostno vest daj naša preljub-
na mati, oziroma sestra in hči,
gospa

Amalija Vrhovec
c. kr. profesorja vdova

včeraj ob 2. uri popoldne, po dalj-
šem bolehanju, stara 42 let, mirno
preminula. Pogreb drage ranjce se
vrši 14. t. m. ob 5. uri popoldne
iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na
pokopališču k Sv. Križu. 2410
Blag ji spomin!

V Ljubljani, dne 13. julija 1911.

Stanimir Vrhovec, medicinar. —
Drago Vrhovec, bančni uradnik. —
Anton Vrhovec</

Spretni tesarji

dobe takoj trajnega dela ob dobrem zaslužku.
Hellingbanten Reka, Sokolja B.

Kdo mi posodi 800 K?

Mojo »sadno stopo«, ki je pod A 8277/10, št. 17805/11 na Avstrijskem patentiran, želim v svrhu boljšega izkoriščanja tudi v drugih državah patentirati. Ponudnik dobi takoj po prodaji patentov 1000 K vrnjenih.
Ign. Čokl, def. učitelj, Kostivnica, pošta Podplat. 2413

Dr. Jul. Dereani

okrožni zdravnik v Kamniku 2404

odpotuje

od 12. t. m. do 10. avgusta.

V Zajčevi restavraciji in kavarni

„Razgled“

vsako popoldne in zvečer koncert s petjem

Ob nedeljah tudi tamburanje.

Brez vstopnine! Gene navadne!

Št. 22631. 2415

Razglas.

Podpisani mestni magistrat pre-poveduje na podlagi občinskega reda z dne 5. avgusta 1887, št. 22 dež. zak., § 26 a, g,

kopanje

v Rakovniškem bajerju.

Prestopke te prepovedi se bodo nasledovalo in dotične osebe strogo kaznovalo.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 12. julija 1911.

Ustanovljen 1906. Ustanovljen 1906.

Oblastveno potrjeni

trgovski tečaj

Josipa Christof.

Sedna ulica št. 2, Hribarjeva hiša vpisuje celi mesec julij in september vsak dan od 12. do 3. ure popoldne. — Kot učne moči bodo nastavljeni s prihodnjim šolskim letom, ki se prične dne 2. oktobra 1911, srednješolski profesorji in trgovski akademiki. — Uspeh zajamčen. — Priznanja na razpolago. — Nadzorovalna dama. — Brezplačno zdravniško nadzorstvo. — Moderno opremljen. 2412

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest; spisal Fr. Remec.

Cena 2 K, s pošto K 2-20.

Pravkar je izšla v drugi izdaji prekrasna zgodovinska povest „Kralj Matjaž“, ki spada med najbolj čitane knjige in po kateri občinstvo vedno znova vprašuje.

Narodna knjigarna

v Ljubljani.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšimi se plačili.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Reservni fond K 53,750.000-24. — Kapitalno odločeno in kapitalno K 115,300.000-61.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vse pojavnosti dajajo cigr pisarne so v lastni bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnolokostne namene.

Izurjena šivilja in učenka se sprejmeta takoj.

Šelenburgova ulica št. 4, spodaj pri Anton Mihaličev-Rihar. 2403

Sprejme 2403

učenca

v trgovino z mešanim blagom Stefan Šapajne, Spodnja Jdrinja.

Lovci, pozor! 2407

Prodasta se 2 krasna

psa prepeličarja

zajamčeno čistokrvnega plemena.

Pes »Rio«, 2 leti star, izvrsten lovec brez pogreške, kosodlak (stichelhaarig) sive dolge dlake. — Pes »Treff«, 1 leto star, dolgodlak »angleški setar« v sobi popolnoma izučen. Cenjena vprašanja je poslati pod naslovom Anton Kogoj, Samobor, Hrvatsko

2411

Prvi in edini slovenski zasebni

trgovski tečaj

(Fran Gärtner)

Ljubljana, Turjaški trg št. 2, I. nadstropje.

Zavod je edino slovensko zasebno trgovsko izobraževališče, ki ima priznane najboljše, teoretično in praktično naobrazene učne moči.

Tečaj traja 10 mesecev. Šolsko leto 1911/12 se prične 2. oktobra 1911.

Vpisovanje je dne 15. in 16. julija od 9.—12. dop. in od 2.—6. pop.

Sprejemajo se samo gojenke, ki so dovršile 8. razred ljudske ali 3. razred meščanske šole. Le izjemoma se sprejmejo gojenke, ki so dovršile z odličnim uspehom 7. razred in ki napravijo vsprejemni izpit. — Število gojenk je radi dosege učnih uspehov omejeno!

Reflektantke naj se zgledajo v spremstvu staršev ali njih namestnikov, ter naj prinese s seboj zadnje šolsko izpričevalo.

Zavod je v praktičnem kot zdravstvenem oziru najmodernejše opremljen.

Zavod se preseli s 1. avgustom t. l. v Gosposko ulico št. 8 t. j. hiša, v kateri je bil dosedaj internat »Mladika« in popreje »Višja dekliška šola«.

2414

Hotel „Evropa“ - Bled

Zmerne cene!

Zmerne cene!

P. n. izletnikom in letoviščarjem se priporoča

HOTEL „EVROPA“

oddaljen dve minuti od železniške postaje Bled, moderno preurejen, ima 40 sob, kopelj, dve veliki verandi s krasnim razgledom na Blejsko jezero in planine, dva salona, sobe z balkoni.

Češka in dunajska izborna kuhinja. Češko in domače pivo.

Specialiteta: garantirano pristna

vina

iz veletrgovine z vinom Rudolfa Kokalja v Kranju. Dolenjska in bizeljska vina, lutomerčan, pikerčan, istrska in dalmatinska vina (opolo in chianti v steklenicah i. t. d.)

Po naročilu skupni obedi. Preskrbe se vozovi na vse kraje.

HOTEL „EVROPA“.

2414

Zaloga pivovarne išče za mala dela

starejšo osebo

najboljše kakega penzionista.

Ponudbe pod »Zaloga pivovarne na uprav. »Slov. Naroda.« 2420

2425

Proda se hiša

s šestimi stanovanji v Ljubljani, blizu florijanske cerkve. — Izve se vsak dan od 8.—9. pri magistratnem slugi Beven tam ali pa popoldne na Dolenjski cesti 50.

2426

Stanovanje

v I. nadstropju, s tremi sobami, kuhinjo in pritlikinami.

se takoj, ali za avgustov termin odda, Dunajska cesta št. 69. Več se poizve v pritlikju ravno tam.

2406

Vila na Bledu

7 sob, 3 verande, kuhinja, klet, 5 malih sobic (kamric) 1558 kvadratnih metrov vrta, se z inventarjem vred prodaja za 25.000 K. Dopisi pod »Vila na Bledu« na uprav. »Sl. Naroda« pod št. 2190.

2190

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri 4220

L. SEBENIKU v Spod. Siški.

Krajni šolski svet na Viču

razpicuje službo

šolskega sluga

s terminom 10. septembra 1911. Prosto stanovanje, plača po dogovoru. Želi se nekoliko znanja vrtnarstva.

Oglasiti se ali prošnje vložiti je pri krajnem šolskem svetu.

Krajni šolski svet na Viču.

Andrej Knez

časni predsednik.

2357

Proda se

nova hiša s trgovino

oziroma se

trgovina tudi sama odda v najem.

Izve se pri Novaku, vas Rašica pri Laščah.

2354

Pismonoša

mlad in zanesljiv, obenem dober pevec želi nastopiti službo

pri kaki večji pošti I. ali II. razreda na deželi. Najraje v kakem trgu. — Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Zanesljivega, treznega in izurjenega

strojnika

k Lanzovi lokomobili pri parni žagi

se sprejme s 1. avgustom 1911.

Skušnje za kurjača in strojnika so pogoj. — Ponudbe s prepisi spričeval, katerih se ne vrne in s popolnim opisom dosedanjega službovanja je poslati

upravi graštine Josipdol, pošta Ribnica na Štajerskem. 2389

Pazite

pri nakupu na

varstveno znamko

2057

pristnih

Palma kaučukovih podpetnikov.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvlaček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1911.

Odhod iz Ljubljane (gl. žel.)

6-48 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Gorica, Trst, Celovec.

7-25 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-09 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, z zvezo na brzovlak v Celovec, Dunaj, k. Linc, Prago, Draždana, Berlin, Beljak, Badgastein, Solnograd, Monakovo, Kolín.

11-30 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Celovec, Gorica, Trst.

1-32 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, St. Janž, Straža-Toplice, Kočevje.

3-30 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Gorica, Trst, Celovec.

6-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, z zvezo na brzovlak v Beljak, Celovec, Dunaj, k. Linc, Badgastein, Solnograd, Monakovo, Inmost, Frankobrod Wiesbaden, Kolín, Düsseldorf, Vlissingen, Trbič.

7-39 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Kočevje.

10-10 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Gorica, Trst.

Odhod iz Ljubljane (državni kolektor).

7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

2-06 popoldne. Mešanec v Kamnik.

7-10 zvečer. Mešanec v Kamnik.

11- ponoči. Mešanec v Kamnik in ob nedeljah in praznikih.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dolniska glavnica K 5.000.000. Stritarjeva ulica št. 2. Rezervni fond 610.000 kron

Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih 4 1/2 % Kapuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %

Zdravilno žvepleno VARAZDINSKE TOPLICE (Mrvaško)
 železniška, poštna, telefonska in brzojavna postaja.
NOV ZDRAVILIŠČNI HOTEL Z ELEKTRIČNO RAZSVETLJAVO.
 Staroslovni radiativni žvepleni vrelci + 88° C
 priporočljivi za
PROTIN, REVMA, ISCHIAS itd.
 Pitno zdravljenje ob trdovratnih boleznih v vratu, ramenih, prsih, joku, kolenu, členih.
 Elektr. masaža, tuše, oglikovokislinske in solne kopeli.
 Otvorjeno vse leto. — Moderna komf. —
 Novi hoteli. Prekrasna okolica. Vojaška godba.
 Prospekti daje zastonj kopališko ravnanstvo.

Oglejte si! veliko zalogo koles z originalno znamko
„Puch 1911“
 pri **Fr. Čudnu**, trgovcu v Ljubljani
 Prešernova ulica — samo nasproti frančiškanske cerkve.
 Raznih znamk kolesa od K 110 — naprej vedno v zalogi.
 Zaloga šivalnih strojev:
Singer in Ringschiff.
 Ponk za vezenje s strojem brezplačno.
 Ceniki zastoj in poštnine prosto.
Edino zastopstvo za Kranjsko!

Natečaj

zaradi oddaje del za novo šolsko stavbo družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu v Trstu.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani bode v kratkem zidala novo šolsko poslopje pri Sv. Jakobu v Trstu z 22 šolskimi sobami in z vsemi potrebnimi pritliklinami.

Proračuni, pogoji, načrti in pripomočki so na ogledu v Trstu pri stavbnemu voditelju gosp. arh. Costaperaria ul. Kandler št. 8 vsaki dan od 2.—7. ure popoldne in v Ljubljani v društveni pisarni (Narodni dom) vsaki dan od 9.—11. ure popoldne in od 3.—6. ure popoldne.

Zapečateni ponudbe opremljene s 5% vadijem je izročiti **do vključno 29. julija t. l.** vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Za betonska dela se sprejmejo ponudbe le od specialnih betonsko stavbnih tvrdk. Te ponudbe se morejo staviti ali popolnoma samostojno ali pa skupno s ponudbo za prevzete del cele stavbe. Družba si pridržuje pravico oddati betonsko-stavbna dela ali samostojno ali skupno z drugimi deli.

Ponudbe, katere ne bodo povsem odgovarjale razpisnim pogojem, dalje take, katere so bile pogojno stavljene ali prekasno in naknadno vložene, se ne bodo vpoštevale. Društveno vodstvo si pridržuje pravico delo oddati tudi drugemu nego najnižjemu ponudniku.

Za ponudbe, ki ne bodo sprejete, ponudniki nimajo pravice zahtevati nikake odškodnine, dobijo pa svoj vadij tekom 4 dni po odločitvi oddaje nazaj.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani, dne 8. julija 1911.

2380

ANTON ŠARC, LJUBLJANA.

Izdelovanje perila, pralnica in svetlolikalnica, električni obrat, priporoča zelo dobro in solidno izdelano perilo po nizkih cenah.

„TETRA“

srajce za gospode v različnih barvah, dobre kakovosti, izborna noša, posebno priporočljivo za osebe, ki se rade pote in zoper prehlad. Dobi se blago :: in po meri izdelano perilo. ::

Vzorci na razpolago.

1977

Proda se branjarija

na jako prometnem kraju v Ljubljani.

Več se poizve v upravnistvu „Slov. Naroda.“ 2300

Stanovanje

s 4 sobami, kopeljo, električno razsvetljavo in vsemi pritliklinami se odda za avgustov termin.

Poizve se pri hišniku, Franca Jozela cesta št. 16. 2174

Za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino 233

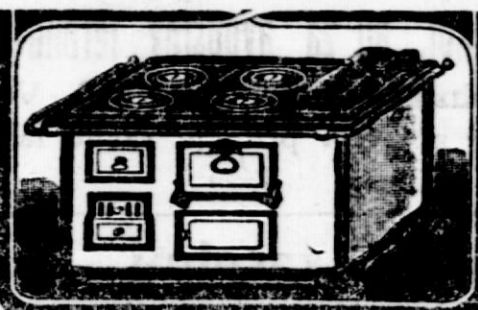
Kuč

najboljše sredstvo.

4 steklenice (5 kg) franko K 4-50.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Štedilniki Triumph

Tvornice Triumph, dr. z om. z. Wels, Gor. Avstr. 1813
 Katalogi zastoj in poštnine prosto.

Lepo posestvo

3/4 ure od postaje v slovenskem kraju na Koroškem, sicer ne zastoj, ampak s 4500 kronami naplaila je takoj naprodaj s stoječimi 2374

lepimi poljskimi pridelki.

Cena je silno nizka in ako je posestvo preveliko, se more cena do 9000 K znižati in drugo obdrži posestnik sam. Proda se samo dokler še vse na polju stoji (žito in drugo.) — Na vprašanja odgovarja Anton Renko, posestnik in trgovec v Celovcu.

Umetni in trg. vrtnar Ivan Bizovičar

Ljubljana, Kolesijske ul. 16
 1542 izvršuje

šopke, vence in bukete

za razne prilike.

Delo umetniško okusno in po solidnih cenah.

Prodaja cvetlice, raznovrstne sadike cvetlic in zelenjavo.

Naročila na delo hitro in vestno.

Kadilci cigaret!

Združite se proti velikanski draginji cigaret. — Ne bojte se malega truda! Rabite **Jacobija antinikotinske** stročnice ali **Ottoman** (turška glava) **Tip Top** (zlat ustnik) cigaretni papir. ::

Valjčni mlin v Domžalah I. BONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Comp., Stolni trg št. 9.

Prva največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra cesta 8

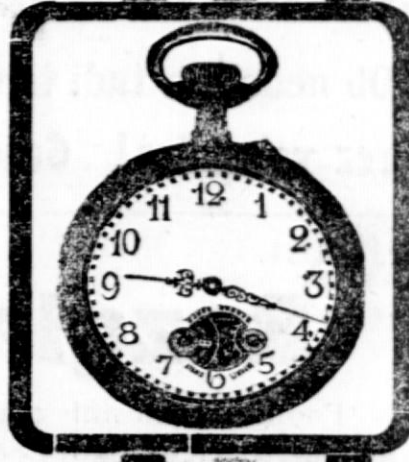
Nikelasta moška ura z veržico od K 4-50 naprej
 Prava srebrna 9-70
 14 kar. zlata 44-
 Nikelnasta damska .. z veržico .. 8-50
 Prava srebrna 9-50
 14 kar. zlata 20-
 Uhani zlato na srebro 1-80
 14 kar. zlati uhani 4-50

Lastna tovarna ur v Svici.

Tovarniška znamka „Iko“.

Telefon št. 273.

Telefon št. 273.

Oljnate barve
 priznано najboljšje

Fasadne barve
 edino stanovitne proti vremenskim vplivom

Kranjski firnež in laneno olje

Lake
 angleške in lastnega izdelka

Steklarski in mizarski klej

Copiče
 za vsako obrt

Prašno olje
 za podo

Karbolinej in gips

Olje in mazilo
 za stroje

Barve in potrebščine
 za umetnike, slikarje, kiparje itd.

priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna za oljnate barve, firneže, lake in steklarski klej. Zahtevajte cenike!

Zahtevajte cenike!

Delniška glavica K 6,000.000.

837

Rezervni fond okoli K 300.000.

JADRANSKA BANKA, FILIJALKA V LJUBLJANI

Selenburgova ulica št. 7 (nasproti glavne pošte).

Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, priporitete, delnice, srečke itd. — Valute in devize. — Predurjmi na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. — Promese k vsem žrebanjem.

„ Vloge na knjižice od dneva vložitve „

4 1/2 %

od dneva dviga, rentni davek plačuje banka iz svojega. — Na tekoči in žiro račun po dogovoru. — Živahna zveza z Ameriko. — Akreditivi.

Eskomptuje: menice, devize in fakture. — Zavarovanje vrednostnih papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk i. t. d. brezplačno. — Stavbni krediti. — Rembours-krediti. — Borzna naročila. — Inkaso.

Menjalnica. Centrala v Trstu. Filijalka v Opatiji.